

Wymagania – Język polski

Szóstkę, czyli ocenę celującą otrzymasz, jeżeli:

- potrafisz samodzielnie rozwiązywać trudne problemy i zadania
- czytasz wszystkie lektury obowiązkowe
- potrafisz napisać ciekawą i oryginalną pracę
- pisziesz i wypowiadasz się poprawnym i bogatym językiem
- błędy ortograficzne popełniasz tylko w bardzo trudnych wyrazach
- zawsze odrabiasz prace domowe,
- z większości sprawdzianów otrzymałeś szóstkę lub piątkę
- odpowiadasz na pytania dotyczące toku lekcji i jesteś zaangażowany w lekcję

Piątkę, czyli ocenę bardzo dobrą otrzymasz, jeżeli:

- samodzielnie rozwiązujesz większość zadań
- zawsze masz przeczytane lektury i jesteś przygotowany do lekcji
- opanowałeś materiał omawiany na lekcjach
- potrafisz pisać i mówić poprawnie, masz bogate słownictwo
- bardzo rzadko popełniasz błędy ortograficzne
- z większości sprawdzianów otrzymałeś piątkę
- odpowiadasz na pytania dotyczące toku lekcji i jesteś zaangażowany w lekcję

Czwórkę, czyli ocenę dobrą otrzymasz, jeżeli:

- potrafisz samodzielnie rozwiązać łatwiejsze problemy i zadania, trudniejsze z niewielką pomocą nauczyciela
- czytasz lektury
- masz tylko niewielkie braki w posiadanej wiedzy
- w wypowiedziach ustnych i pracach pisemnych popełniasz niewiele błędów
- zawsze odrabiasz obowiązkowe prace domowe,
- notujesz na lekcjach
- z większości sprawdzianów otrzymałeś czwórki
- zwykle odpowiadasz na pytania dotyczące toku lekcji

Trójkę, czyli ocenę dostateczną otrzymasz, jeżeli:

- rozwiązujesz samodzielnie proste zadania
- opanowałeś najważniejsze wiadomości
- czasami zdarza ci się nie przeczytać lektury na czas
- budujesz proste wypowiedzi, twój zasób słownictwa nie jest bogaty
- zwykle odrabiasz obowiązkowe prace domowe
- z większości sprawdzianów otrzymałeś trójki

Dwójkę, czyli oceną dopuszczającą otrzymasz, jeżeli:

- proste zadania wykonujesz przy pomocy nauczyciela
- masz duże braki w wiedzy
- zazwyczaj nie czytasz lektur na czas
- popełniasz dużo błędów w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych, nie potrafisz budować poprawnych zdań, masz bardzo ubogie słownictwo

- często nie masz pracy domowej
- nie pracujesz systematycznie w czasie pracy własnej
- z większości sprawdzianów otrzymałeś dwójki

Jedynkę, czyli ocenę niedostateczną otrzymasz, jeżeli:

- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafisz rozwiązać prostego zadania
- nie czytasz lektur
- nie potrafisz budować poprawnych wypowiedzi
- nie znasz zasad ortografii i interpunkcji
- nie pracujesz w czasie pracy własnej
- z większości sprawdzianów otrzymałeś jedynki

JĘZYK ANGIELSKI - KRYTERIA OCENIANIA

Kryteria obejmują zakres **ocen 2–5**, nie uwzględniając oceny 1 (niedostatecznej) i 6 (celującej). **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który wykracza poza wymagania na ocenę bardzo dobrą, zaś uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje **ocenę niedostateczną**.

Ocenianie klasa 4

Umiejętność	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
Znajomość środków językowych Welcome Unit	• Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Z trudem i popełniając błędy podaje nazwy dni tygodnia.	• Częściowo zna i podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Czasem popełniając błędy, podaje nazwy dni tygodnia. • Popełniając dość liczne błędy, podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi.	• W większości zna i na ogół poprawnie podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Na ogół poprawnie podaje nazwy dni tygodnia. • Popełniając drobne błędy, podaje podstawowe	• Zna i poprawnie podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Zna i poprawnie podaje nazwy dni tygodnia. • Swobodnie podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Podaje i poprawnie stosuje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie tworzy liczbę mnogą rzeczowników.

	• Słabo zna i z trudem podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Słabo zna i z trudem podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Nieudolnie tworzy liczbę mnogą rzeczowników. • Słabo zna i z trudem podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Ma trudności z poprawnym tworzeniem trybu rozkazującego. • Nieudolnie posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>.	• Z pewnym trudem podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Tworzy liczbę mnogą rzeczowników, popełniając dość liczne błędy. • Częściowo zna i podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Ma pewne trudności z poprawnym tworzeniem trybu rozkazującego. • Czasem popełniając błędy, posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>.	przymiotniki opisujące ludzi. • Podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka, popełniając drobne błędy. • Tworzy liczbę mnogą rzeczowników, popełniając nieliczne błędy. • Zna i przeważnie poprawnie podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Tworzy tryb rozkazujący i na ogół poprawnie się nim posługuje. • Popełniając drobne błędy, posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>.	• Zna i poprawnie podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Tworzy tryb rozkazujący i bez trudu się nim posługuje. • Bez trudu posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>.
Znajomość środków językowych	• Słabo zna i popełnia liczne błędy, posługując się liczebnikami 1-100.	• Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy, posługuje się liczebnikami 1-100.	• Na ogół poprawnie posługuje się liczebnikami 1-100. • Zna i recytuje alfabet,	• Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się liczebnikami 1-100. • Zna i bezbłędnie lub prawie bezbłędnie recytuje

Unit 1	• Słabo zna i nieudolnie recytuje alfabet. • Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, nazwy przyborów szkolnych. • Słabo zna zaimki osobowe i często niepoprawnie używa ich w zdaniach. • Popołniając liczne błędy, buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Słabo zna i, popołniając liczne błędy, podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Słabo zna i często niepoprawnie stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik.	• Częściowo zna i recytuje alfabet, popołniając dość liczne błędy. • Popołniając dość liczne błędy, podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Częściowo zna zaimki osobowe i używa ich w zdaniach, popołniając dość liczne błędy. • Buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>, popołniając dość liczne błędy. • Nie zawsze poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Popołniając dość liczne błędy, stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik.	popołniając nieliczne błędy. • Na ogół poprawnie podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Zna zaimki osobowe i na ogół prawidłowo używa ich w zdaniach. • Bez większego trudu i na ogół poprawnie buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Na ogół poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Popołniając drobne błędy, stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik.	alfabet. • Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Zna zaimki osobowe i zawsze prawidłowo używa ich w zdaniach. • Z łatwością i poprawnie buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Zawsze poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Bez błędnie lub niemal bezbłędnie stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik.
Znajomość środków językowych Unit 2	• Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). • Nieudolnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present</i>	• Częściowo zna i umie podać dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). • Czasem popołniając błędy, tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi	• Na ogół zna i umie podać dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). • Zazwyczaj poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. • Zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz	• Bez błędnie lub niemal bezbłędnie podaje dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). • Swobodnie i poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. • Zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań szczegółowych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>, stosuje je z łatwością i poprawnie. • Swobodnie tworzy poprawne pytania szczegółowe.

	<i>Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. - Słabo zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań szczegółowych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>. - Tworząc pytania szczegółowe, popełnia liczne błędy.	- Częściowo zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań szczegółowych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>. - Popełnia sporo błędów, tworząc pytania szczegółowe.	zasady tworzenia pytań szczegółowych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>, na ogół poprawnie je stosuje. Zazwyczaj poprawnie tworzy pytania szczegółowe.	
Znajomość środków językowych Unit 3	- Słabo zna i z trudem podaje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań. - Słabo zna i z trudem podaje wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. - Słabo zna i popełniając liczne błędy używa przymiotników dzierżawczych. - Słabo zna zasady tworzenia i popełnia liczne błędy stosując dopełniacz saksoński. - Często popełniając błędy, stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. - Popełnia liczne błędy, stosując zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>.	- Częściowo zna i podaje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań, czasem popełniając błędy - Częściowo zna wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania; stosując je, czasem popełnia błędy. - Częściowo zna i nie zawsze poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. - Częściowo zna zasady tworzenia i stosuje dopełniacz saksoński, czasem popełniając błędy. - Czasem popełniając błędy stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. - Popełnia dość liczne błędy stosując zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>.	- W większości zna i poprawnie stosuje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań. - Zna i stosuje większość wymaganych podstawowych przymiotników (w tym kolorów) opisujących przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. - Zna i przeważnie poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. - Zna zasady tworzenia i najczęściej poprawnie stosuje dopełniacz saksoński. - Zna i na ogół poprawnie stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. - Zna, rozróżnia i zazwyczaj prawidłowo stosuje zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>.	- Zna i poprawnie stosuje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań - Zna i poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. - Zna i zawsze poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. - Zna zasady tworzenia i zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński. - Zna i poprawnie stosuje w zdaniach zaimek pytający <i>Whose</i>. - Zna, rozróżnia i prawidłowo stosuje zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>.

Znajomość środków językowych Unit 4	• Słabo zna i z trudem podaje nazwy członków rodziny, popełniając liczne błędy. • Słabo zna i z trudem stosuje wymagane podstawowe przymiotniki, opisujące wygląd zewnętrzny (włosy). • Słabo zna i popełnia dużo błędów, stosując dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Słabo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi.	• Częściowo zna i podaje nazwy członków rodziny, czasem popełniając błędy. • Częściowo zna wymagane podstawowe przymiotniki, opisujące wygląd zewnętrzny (włosy); stosując je czasem popełnia błędy. • Częściowo zna i nie zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Częściowo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i>; posługuje się nimi czasem popełniając błędy.	• Zna i na ogół poprawnie podaje nazwy członków rodziny. • Zna i na ogół poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki opisujące wygląd zewnętrzny (włosy). • Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze, popełniając nieliczne błędy. • Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i> i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje.	• Zna i zawsze poprawnie podaje nazwy członków rodziny. • Zna i zawsze poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki opisujące wygląd zewnętrzny (włosy). • Zna i zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i> i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie się nimi posługuje.
Znajomość środków językowych Unit 5	• Słabo zna i z trudem podaje nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. • Słabo zna zasady tworzenia i z trudem tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i> popełniając liczne błędy. • Popełniając liczne	• Częściowo zna i podaje nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. • Częściowo zna zasady tworzenia i tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>, czasem popełniając błędy. • Nie zawsze poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. • Popełniając dość liczne błędy, posługuje się czasownikiem	• Zna i podaje większość wymaganych nazw czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazw dyscyplin sportowych. • Zna zasady tworzenia i zazwyczaj poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>. • Zazwyczaj poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. • Na ogół poprawnie posługuje się czasownikiem <i>can</i> w	• Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. • Zna zasady tworzenia i bezbłędnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>. • Poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. • Z łatwością i poprawnie posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia.

	błędy, posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. • Popołniając liczne błędy, z trudem posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia.	<i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając, możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia.	odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia.	
Znajomość środków językowych Unit 6	• Słabo zna i z trudem podaje nazwy produktów spożywczych. • Popołniając liczne błędy, posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. • Słabo zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i>; popołnia dość liczne błędy w ich użyciu. • Popołnia liczne błędy, tworząc zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>.	• Częściowo zna i podaje nazwy produktów spożywczych. • Nie zawsze poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. • Częściowo zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i>, popołnia dość liczne błędy w ich użyciu. • Popołnia dość liczne błędy, tworząc zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>.	• Zna i podaje większość wymaganych nazw produktów spożywczych. • Zazwyczaj poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. • Zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i> i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. • Zazwyczaj poprawnie buduje zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>.	• Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy produktów spożywczych. • Poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. • Zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i> i poprawnie się nimi posługuje. • Z łatwością i poprawnie buduje zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>.
Znajomość środków językowych Unit 7	• Słabo zna i z trudem podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form	• Częściowo zna i podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz	• Zna i podaje większość wymaganych nazw dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz	• Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności. • Zna i z łatwością nazywa pory dnia oraz podaje

	spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności; popełnia liczne błędy. - Słabo zna i z trudem nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając dość liczne błędy. - Słabo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. - Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>.	codziennych czynności; czasem popełnia błędy. - Częściowo zna i nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając dość liczne błędy. - Częściowo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. - Popełniając dość liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>.	codziennych czynności. - Zna i nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając nieliczne błędy. - Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. - Na ogół poprawnie tworzy zdania i posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>.	godziny. - Dobrze zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. - Poprawnie tworzy i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>.
Znajomość środków językowych Unit 8	- Słabo zna i z trudem podaje nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, a także nazwy budynków i innych miejsc w mieście; popełnia liczne błędy. - Słabo zna i, popełniając liczne błędy, podaje instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. - Słabo zna zasady tworzenia i popełniając liczne błędy, buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present</i>	- Częściowo zna i podaje wymagane nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, a także nazwy budynków i innych miejsc w mieście; popełnia dość liczne błędy. - Częściowo zna i, popełniając dość liczne błędy, podaje instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. - Częściowo zna zasady tworzenia i popełniając błędy, buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. - Nie zawsze poprawnie posługuje się zdaniami w czasie	- Zna i podaje większość wymaganych nazw czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, a także nazw budynków i innych miejsc w mieście. - Zna i podaje większość wymaganych instrukcji stosowanych przy wskazywaniu drogi. - Zna zasady tworzenia i na ogół poprawnie buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. - Na ogół poprawnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>.	- Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, a także nazwy budynków i innych miejsc w mieście. - Zna i z łatwością podaje wymagane instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. - Zna dobrze zasady tworzenia i z łatwością buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. - Z łatwością i poprawnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. - Zna i zawsze poprawnie stosuje tryb rozkazujący.

	<i>Continuous.</i> • Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. • Popełnia liczne błędy, posługując się trybem rozkazującym.	<i>Present Continuous.</i> • Popełnia dość liczne błędy, posługując się trybem rozkazującym.	• Zna i przeważnie poprawnie stosuje tryb rozkazujący.	
Słuchanie	• Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy.	• Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy.	• Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając drobne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.	• Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	• Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. • Ma trudności z ułożeniem informacji w określonym porządku	• Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. • Z pewnym trudem układa informacje w określonym porządku.	• Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. • Układa informacje w określonym porządku, popełniając drobne błędy.	• Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu. • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje. • Bez trudu układa informacje w określonym porządku.
Mówienie	• Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające	• Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację.	• Popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne.	• Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne.

	komunikację.			
Pisanie	Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne.	Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne.	Popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne.	Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne.
Reagowanie	Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy.	Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy.	Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach.	Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach.
Przetwarzanie tekstu	Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy.	Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy.	Bez większego trudu i popełniając nieliczne błędy, przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.	Z łatwością i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś” (edycja 2020-2022)

Wymagania na poszczególne oceny

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i> ; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i> ; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.
2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne –	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> ;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i> ; – przygotowuje drzewo	– poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i> ; – podaje przykłady regionalnych tradycji.	– poprawnie posługuje się terminem „ <i>mała ojczyzna</i> ”; – tworzy przewodnik po	– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.

	sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu;	– podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.		własnej miejscowości	
3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski; – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – dziedzictwo narodowe; – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i>; – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.	– poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i>; – przedstawia polskie symbole narodowe; – przedstawia najważniejsze święta państwowe; – wskazuje na mapie stolicę państwa.	– poprawnie posługuje się terminem <i>region</i>; – wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i>; – podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.	– omawia genezę polskich symboli narodowych; – tworzy przewodnik po własnym regionie.
4. Czas w historii	– chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data</i>, <i>okres p.n.e. i n.e.</i>, <i>tysiąclecie</i>, <i>wiek</i>);	– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie</i>, <i>wiek</i>; – umieszcza daty na osi czasu.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia</i>, <i>okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>era</i>, <i>epoka historyczna</i>; – podaje cezury czasowe epok historycznych.	– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu.	– charakteryzuje główne epoki historyczne.

	– cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze itd.					
5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; – podział czasu na wieki i półwiecza.	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.	– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er.	– określa początek i koniec wieku; – poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu.	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; – najstarsze mapy świata.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i>; – dostrzega różnice między mapą a planem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i>; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje.	– wyjaśnia, czym jest kartografia; – przygotowuje proste plany miejscowe.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.	– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.

Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów

1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków; – legendarne początki państwa polskiego; – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; – chrzest Mieszka I i jego	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i>; – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i>; – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i>; – zna wydarzenia związane z data 966.	– przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia	– wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.
-------------------------------	---	---	--	--	--	--

	znaczenie				chrztu.	
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie</i>; – wie, kto był pierwszym królem Polski.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, gród, drużyna</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; – charakteryzuje misję św. Wojciecha.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo, arcybiskupstwo</i>; – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.	– zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.	– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.
*W średniowiecznym klasztorze	– zakony chrześcijańskie; – życie w klasztorze; – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa; – rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa; – najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie;0	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor</i>; – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu.	– podaje przykłady średniowiecznych zakonów; – opisuje życie wewnątrz klasztoru.	– wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium</i>; – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę.	– podaje przykłady współczesnych zakonów chrześcijańskich.
3. Polska Kazimierza Wielkiego	– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i>; – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek	– zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>.	– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie	– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i>; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie.	– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.

	Krakowie – uczta u Wierzyńka; – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej;	„Wielki”.		przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.		
*Rycerze i zamki	– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od paza do rycerza; – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie; – kodeks rycerski;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i> ; – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza i zamku.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i> ; – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i> ; – charakteryzuje kodeks rycerski.	– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.	– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	– objęcie władzy przez Jadwigę; – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; – zagrożenie ze strony Krzyżaków;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i> ; – charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły</i> .	– poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i> ; – zna wydarzenia związane z datą 1385; – wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego.	– przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej; – wymienia postanowienia unii w Krewie.	– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i> ; – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	– postać Zawiszy Czarnego; – bitwa pod Grunwaldem	– charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.	– zna wydarzenia związane z datą 1410; – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i> .	– przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.	– charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena.	– przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	– Mikołaj Kopernik i jego życie; – odkrycie Mikołaja	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia</i> ;	– wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ;	– wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób; – przedstawia poglądy na	– poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i> ; – przedstawia inne	– wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.

	Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ; – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii;	– wie, kim był Mikołaj Kopernik.		temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika.	dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika;	
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> ; – zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – wskazuje na mapie Zamość.	– wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej.	– wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.	– wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
*Czasz stanisławowskie	– ideały epoki oświecenia; – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; – kultura doby stanisławowskiej oraz jej	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet</i> .	– poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i> ; – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października.	– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.	– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;	– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

	przedstawiciele; – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.					
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; – Konstytucja 3 maja; – rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy</i>, <i>powstanie</i>; – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja</i>, <i>kosynierzy</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795;	– przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego.	– przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja;	– wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; – wskazuje na mapie rozbiory Polski; – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	– losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów Polskich; – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; – zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; – zna słowa hymnu Polski.	– poprawnie posługuje się terminem <i>emigracja</i>; – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; – zna wydarzenia związane z datą: 1797; – charakteryzuje postaci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.	– opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady.	– wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona.	– charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; – wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.

	Polski;					
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	– branka i wybuch powstania styczniowego; – wojna partyzancka; – Romuald Traugutt dyktatorem powstania; – represje po upadku powstania styczniowego;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; – charakteryzuje postać Romualda Traugutta; – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864.	– poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; – opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego.	– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat</i>; – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji.	– charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.	– przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający</i>; – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – odzyskanie niepodległości przez	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita</i>; – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r.	– przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>orlęta lwowskie</i>; – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 r.	– opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

	Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; – Narodowe Święto Niepodległości;					
*Bitwa Warszawska	– Rosja Sowiecka i komunizm; – wojna polsko-bolszewicka; – Bitwa Warszawska i jej legenda; – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego.	– zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego.	– omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej.	– wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką.	– poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; – charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	– problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; – Gdynia polskim oknem na świat;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; – wskazuje na mapie Polski Gdynię.	– wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”.	– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego.	– charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import</i>.
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	– wybuch II wojny światowej; – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego.	– wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego.	– przedstawia przebieg powstania warszawskiego.

	pokolenia;					
4. „Żołnierze niezłomni”	– przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; – polityka komunistów wobec polskiego podziemia; – działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Sedzikówny, ps. Inka	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej.	– poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – rozwija skrót PRL;	– wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich.	– charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Sedzikówny</i>.	– wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji; – Jan Paweł II jako papież pielgrzym;	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła; – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II.	– charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan.	– wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i>; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.

6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– życie codzienne w okresie PRL; – działalność opozycyjna; – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; – bohaterowie „Solidarność”: <i>Lech Wałęsa</i> i <i>Anna Walentynowicz</i>; – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; – przełom 1989 r. i upadek komunizmu; – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół</i>.	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.	– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; – opisuje okoliczności zawiazania związku zawodowego „Solidarność”.	– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; – zna głównych bohaterów „Solidarność” – Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; – wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.	– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.
---------------------------------------	--	--	---	---	---	--

000

Matematyka

Wymagania z matematyki na poszczególne oceny w klasie IV.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2).

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń

nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać

prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	- pojęcie składnika i sumy, - pojęcie odjemnej, odjemnika i różnicy, - pojęcie czynnika i iloczynu, - pojęcie dzielnej, dzielnika i ilorazu, - niewykonalność dzielenia przez 0 - pojęcie reszty z dzielenia , - zapis potęgi , - kolejność wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy , - pojęcie osi liczbowej.	- prawo przemienności dodawania - rolę liczb 0 i 1 w poznanych działaniach, - prawo przemienności mnożenia, - potrzebę dostosowania jednostki osi liczbowej do zaznaczanych liczb	- pamięciowo dodawać liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiątkowego i z jego przekraczaniem, - pamięciowo odejmować liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiątkowego i z jego przekraczaniem, - powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną , - obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, - tabliczkę mnożenia , - pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie tabliczki mnożenia, - mnożyć liczby przez 0, - posługiwać się liczbą 1 w mnożeniu i dzieleniu , - pamięciowo mnożyć liczby jednocyfrowe przez dwucyfrowe w zakresie 200 , - pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100, - pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, - obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, - obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych bez użycia nawiasów , - obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych z użyciem nawiasów, - przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, - odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej .	

II. Systemy zapisywania liczb	• dziesiętkowy system pozycyjny, • pojęcie cyfry, • znaki nierówności $<$ i $>$ • algorytm dodawania i odejmowania dziesiątkami, setkami, tysiącami, • zależność pomiędzy złotym a groszem, • nominały monet i banknotów używanych w Polsce, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami długości, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami masy, • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby - nie większe niż 30 , • podział roku na kwartały, miesiące i dni, • nazwy dni tygodnia,	• dziesiętkowy system pozycyjny, • różnicę między cyfrą a liczbą	• zapisywać liczbę za pomocą cyfr, • czytać liczby zapisane cyframi, • zapisywać liczby słowami, • porównywać liczby, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: - o jednakowej liczbie zer , • mnożyć i dzielić przez 10,100,1000, • zamieniać złote na grosze i odwrotnie , • porównywać i porządkować kwoty podane: - w tych samych jednostkach , • zamieniać długości wyrażane w różnych jednostkach , • zamieniać masy wyrażane w różnych jednostkach, • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - nie większe niż 30 , - nie większe niż 30 , • zapisywać daty , • zastosować liczby rzymskie do 30 do zapisywania dat, • posługiwać się zegarami wskazówkowymi i elektronicznymi , • zapisywać cyframi podane słownie godziny, • wyrażać upływ czasu w różnych jednostkach .	
III. Działania pisemne	• algorytm dodawania pisemnego, • algorytm odejmowania pisemnego, • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe, • algorytm dzielenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe		• dodawać pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • mnożyć pisemnie liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać liczby n razy, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe, • pomniejszać liczbę n razy .	
IV. Figury geometryczne	• podstawowe figury geometryczne , • jednostki długości, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: – prosty, ostry, rozwarty , • jednostkę miary kąta, • pojęcie wielokąta , • elementy wielokątów oraz ich nazwy, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności prostokąta i kwadratu, • sposób obliczania obwodów prostokątów i kwadratów, • pojęcia koła i okręgu, • elementy koła i okręgu.	• pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, • pojęcie prostych prostopadłych , • pojęcie prostych równoległych , • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości,	• rozpoznawać podstawowe figury geometryczne, • kreślić podstawowe figury geometryczne, • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe: – na papierze w kratkę, • rozpoznawać odcinki prostopadłe oraz odcinki równoległe, • zamieniać jednostki długości, • mierzyć długości odcinków, • kreślić odcinki danej długości, • klasyfikować kąty, • kreślić poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • nazywać wielokąt na podstawie jego cech, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: – na papierze w kratkę, • wyróżniać spośród czworokątów prostokąty i kwadraty, • obliczać obwody prostokąta i kwadratu, • wyróżniać spośród figur płaskich koła i okręgi, • kreślić koło i okrąg o danym promieniu ,	

V. Ułamki zwykłe	- pojęcie ułamka jako części całości, - zapis ułamka zwykłego,	pojęcie ułamka jako części całości	- zapisywać słownie ułamek zwykły, - zaznaczać część: - figury określoną ułamkiem , - zapisywać słownie ułamek zwykły i liczbę mieszaną, - porównywać ułamki zwykłe o równych mianownikach.	
VI. Ułamki dziesiętne	dwie postaci ułamka dziesiętnego,		- zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne, - porównywać dwa ułamki dziesiętne o tej samej liczbie cyfr po przecinku.	
VII. Pola figur	- pojęcie kwadratu jednostkowego, - jednostki pola, - algorytm obliczania pola prostokąta i kwadratu.	pojęcie pola jako liczby kwadratów jednostkowych.	- mierzyć pola figur: - kwadratami jednostkowymi, - obliczać pola prostokątów i kwadratów.	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	pojęcie prostopadłościanu		wyróżniać prostopadłościany spośród figur przestrzennych.	

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	- prawo przemienności dodawania, - prawo przemienności mnożenia, - pojęcie potęgi, - uporządkować podane w zadaniu informacje, - zapisać rozwiązanie zadania tekstowego, - kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy	- porównywanie różnicowe, - porównywanie ilorazowe, - że reszta jest mniejsza od dzielnika, - potrzebę porządkowania podanych informacji	- dopełniać składniki do określonej wartości, - obliczać odjemną (lub odjemnik), znając różnicę i odjemnik (lub odjemną) - powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną, - obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, - obliczać liczbę wiedząc, o ile jest większa (mniejsza) od danej, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe , - pamięciowo mnożyć liczby przez pełne dziesiątki, setki, - obliczać jeden z czynników, mając iloczyn i drugi czynnik, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe,	

			• sprawdzać poprawność wykonania działania , • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać liczbę, wiedząc, ile razy jest ona większa (mniejsza) od danej, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe, • wykonywać dzielenie z resztą, • obliczać dzielną, mając iloraz, dzielnik oraz resztę z dzielenia, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • czytać ze zrozumieniem zadania tekstowe, • odpowiadać na pytania zawarte w prostym zadaniu tekstowym, • czytać tekst ze zrozumieniem, • odpowiadać na pytania zawarte w tekście, • układać pytania do podanych informacji, • ustalać na podstawie podanych informacji, na które pytania nie można odpowiedzieć, • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe, • obliczać wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej	
II. Systemy zapisywania liczb	• znaki nierówności $<$ i $>$, • algorytm mnożenia i dzielenia liczb z zerami na końcu, • podział roku na: • liczby dni w miesiącach, • pojęcie wieku, • pojęcie roku zwykłego, roku przestępnego oraz różnice między nimi, • zależności pomiędzy jednostkami	• znaczenie położenia cyfry w liczbie, • związek pomiędzy liczbą cyfr, a wielkością liczby, • korzyści płynące z umiejętności pamięciowego wykonywania działań na dużych liczbach, • możliwość stosowania monet i banknotów o różnych nominałach do uzyskania	• porządkować liczby w skończonym zbiorze, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: o różnej liczbie zer, • mnożyć i dzielić przez liczby z zerami na końcu, • porównywać sumy i różnice, nie wykonując działań, • zamieniać grosze na złote i grosze, • porównywać i porządkować kwoty podane: - w różnych jednostkach, • obliczać, ile złotych wynosi kwota złożona z kilku monet lub banknotów o jednakowych nominałach, • obliczać koszt kilku kilogramów lub połowy kilograma produktu o podanej,	

	czasu	jednakowych kwot, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek masy, • rzymski system zapisywania liczb, • różne sposoby zapisywania dat, • różne sposoby przedstawiania upływu czasu	• obliczać łączny koszt kilku produktów o różnych cenach, • obliczać resztę, • porównywać odległości wyrażane w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • obliczać sumy i różnice odległości zapisanych w postaci wyrażen dwumianowanych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z jednostkami długości, • porównywać masy produktów wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe powiązane z masą, • obliczać upływu czasu związany z kalendarzem, - zapisywać daty po upływie określonego czasu, • obliczać upływu czasu związany z zegarem	
III. Działania pisemne	• algorytm mnożenia pisemnego przez liczby zakończone zerami.	• porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe,	• odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych, • sprawdzać poprawność odejmowania pisemnego, • obliczać różnice liczb opisanych słownie, • obliczać odjemnik, mając dane różnicę i odjemną, • obliczać jeden ze składników, mając dane sumę i drugi składnik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • sprawdzać poprawność dzielenia pisemnego, • wykonywać dzielenie z resztą.	
IV. Figury geometryczne	• zapis symboliczny prostych prostopadłych i prostych równoległych,	• różnice pomiędzy dowolnym	• rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe – na papierze gładkim, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe przechodzące przez dany punkt,	

	• definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • elementy kąta, • symbol kąta prostego, • zależność między długością promienia i średnicy, • pojęcie skali.	prostokątem a kwadratem, • różnicę między kołem i okręgiem, • pojęcie skali.	• określać wzajemne położenia prostych na płaszczyźnie, • kreślić odcinki, których długość spełnia określone warunki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z mierzeniem odcinków, • rysować wielokąt o określonych kątach, • kreślić kąty o danej mierze, • określać miarę poszczególnych rodzajów kątów, • rysować wielokąt o określonych cechach, • na podstawie rysunku określać punkty należące i nienależące do wielokąta, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: – na papierze gładkim, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół.	
V. Ułamki zwykłe	• pojęcie liczby mieszanej, jako sumy części całkowitej i ułamkowej, • sposób porównywania ułamków o równych licznikach lub mianownikach, • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm skracania i algorytm rozszerzania ułamków zwykłych, • pojęcie ułamków właściwych i niewłaściwych,	• ułamek, jak każdą liczbę można przedstawić na osi liczbowej, • ułamek można zapisać na wiele sposobów.	• za pomocą ułamka opisywać część figury lub część zbioru skończonego, - część zbioru skończonego opisanego ułamkiem, • rozwiązywać zadania tekstowe, w których do opisu części skończonego zbioru zastosowano ułamki, • za pomocą liczb mieszanych opisywać liczebność zbioru skończonego, • obliczać upływ czasu podany przy pomocy ułamka lub liczby mieszanej, • zamieniać długości oraz masy wyrażone częścią innej jednostki, • przedstawiać ułamek zwykły na osi, • zaznaczać liczby mieszane na osi, • odczytywać współrzędne ułamków i liczb mieszanych na osi liczbowej, • porównywać ułamki zwykłe o równych licznikach, • odróżniać ułamki właściwe od niewłaściwych, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe.	

VI. Ułamki dziesiętne	• nazwy rzędów po przecinku, • pojęcie wyrażenia jednomianowanego i dwumianowanego, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • zależności pomiędzy jednostkami masy, • różne sposoby zapisu tych samych liczb, • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych	• dziesiętkowy układ pozycyjny z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania długości w różny sposób, • możliwość przedstawiania masy w różny sposób, • że dopisywanie zer na końcu ułamka dziesiętnego ułatwia zamianę jednostek i nie zmienia wartości liczby.	• przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, • zapisywać podane kwoty w postaci ułamków dziesiętnych, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania długości w różnych jednostkach, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem końcowych zer, • wyrażać długość i masę w różnych jednostkach, • zamieniać wyrażenia dwumianowane na jednomianowane i odwrotnie.	
VII. Pola figur			• mierzyć pola figur: - trójkątami jednostkowymi itp., • budować figury z kwadratów jednostkowych	
VIII. Prostopadłościany i sześciany	• elementy budowy prostopadłościanu, • pojęcie siatki prostopadłościanu.		• wyróżniać sześciany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanu, • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe: - na modelu, • obliczać sumę długości krawędzi i sześcianu, • rysować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów,	

			• sklejać modele z zaprojektowanych siatek, • podawać wymiary prostopadłościanów na podstawie siatek.	
--	--	--	--	--

Wymagania na ocenę dobrą (4).

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	• kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi	• związek potęgi z iloczynem	• obliczać dzielną (lub dzielnik), mając iloraz i dzielnik (lub dzielną), z zastosowaniem dzielenia z resztą, • rozwiązywać zadania tekstowe • obliczać kwadraty i sześciany liczb, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie opisu i obliczać ich wartości, • ustalać jednostkę osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów.	
II. Systemy zapisywania liczb	• pojęcia: masa brutto, netto, tara		• obliczać łączną masę produktów wyrażoną w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane pojęciami masa brutto, netto i tara, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z upływem czasu	
III. Działania pisemne			• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego	
IV. Figury geometryczne	• rodzaje kątów: – pełny, półpełny,	• pojęcia: łamana	• rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół spełniające podane warunki,	

			• obliczać długości odcinków w skali lub w rzeczywistości, • obliczać rzeczywiste wymiary obiektów narysowanych w skali.	
V. Ułamki zwykłe	• algorytm zamiany liczb mieszanych na ułamki niewłaściwe.		• ustalać jednostkę na osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • zapisywać ułamki zwykłe w postaci nieskracalnej, • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.	
VI. Ułamki dziesiętne			• porządkować ułamki dziesiętne, • porównywać dowolne ułamki dziesiętne, • porównywać wielkości podane w różnych jednostkach.	
VII. Pola figur			• obliczać długość boku kwadratu, znając jego pole, • obliczać długość boku prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • obliczać pola figur złożonych z jednakowych modułów i ich części	
VIII. Prostopadłościany i sześciany			• wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe - na rysunku, • rysować prostopadłościan w rzucie równoległym, • obliczać sumę długości krawędzi prostopadłościanu, i sześcianu, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając sumę wszystkich jego krawędzi, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów w skali.	

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM				WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:	
I. Liczby i działania			• zapisywać liczby w postaci potęg, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg	• dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe	
II. Systemy zapisywania liczb	• cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby: - większe niż 30		• przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - większe niż 30, • odczytywać liczby zapisane za pomocą znaków rzymskich: - większe niż 30		
III. Działania pisemne				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego	
IV. Figury geometryczne	• rodzaje kątów: – wklęsły		• obliczać miary kątów przyległych	• rozwiązywać zadania związane z położeniem wskazówek zegara, • rozwiązywać zadania związane z podziałem wielokąta na części będące innymi wielokątami, • rozwiązywać zadania związane z kołem, okręgiem, prostokątem i kwadratem	
V. Ułamki zwykłe				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków do opisu części skończonego zbioru, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany długości wyrażonych częścią innej jednostki, • zaznaczać i odczytywać ułamki o różnych mianownikach na jednej osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.	
VI. Ułamki dziesiętne				• znajdować ułamki spełniające zadane warunki.	

VII. Pola figur			• układać figury tangramowe	• obliczać pola figur złożonych z kilku prostokątów, • szacować pola figur nieregularnych pokrytych siatkami kwadratów jednostkowych, • określać pola wielokątów wypełnionych siatkami kwadratów jednostkowych, • rysować figury o danym polu.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni prostopadłościanów, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając jego pole powierzchni.

Wymagania na ocenę celującą (6)

stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM			WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania				• dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe, • zapisywać jednocyfrowe liczby za pomocą czwórek, znaków działań i nawiasów.
II. Systemy zapisywania liczb				• rozwiązywać zadania tekstowe związane z zastosowaniem jednostek masy, • zapisywać w systemie rzymskim liczby największe lub najmniejsze, używając podanych znaków,

				• rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe związane z upływem czasu.
III. Działania pisemne				• rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe z zastosowaniem działań pisemnych.
IV. Figury geometryczne				• rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością odcinków, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe dotyczące prostokątów, • obliczać skalę mapy na podstawie długości odpowiedniego odcinka podanego w innej skali.
V. Ułamki zwykłe				• porównywać ułamki zwykłe o różnych mianownikach.
VI. Ułamki dziesiętne				• obliczać współrzędną liczby zaznaczonej na osi liczbowej, mając dane współrzędne dwóch innych liczb, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków dziesiętnych, • ustalać zależności pomiędzy nietypowymi jednostkami długości, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • określać liczebność zbioru spełniającego podane warunki.
VII. Pola figur				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pojęcia pola, • wskazywać wśród prostokątów ten, którego obwód jest najmniejszy itp.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				• stwierdzać, czy rysunek przedstawia siatkę sześcianu, • obliczać pola powierzchni brył złożonych z prostopadłościanów, • obliczać pole bryły powstałej w wyniku wycięcia sześcianu z prostopadłościanu.

Kategorie celów nauczania:

A – zapamiętanie wiadomości

B – rozumienie wiadomości

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

Przyroda

„Tajemnice przyrody” klasa 4

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika						
1. Przyroda i jej składniki	1. Poznajemy składniki przyrody	wymienia dwa elementy przyrody nieożywionej (A)*; wymienia dwa elementy przyrody ożywionej (A)	wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przyroda</i> (B); wymienia trzy niezbędne do życia składniki przyrody nieożywionej (A); podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka (A)	wymienia cechy ożywionych elementów przyrody (A); wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka (C)	podaje przykłady powiązań przyrody nieożywionej z przyrodą ożywioną (A); klasyfikuje wskazane elementy na: ożywione składniki przyrody, nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka (C)	wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na jej pozostałe elementy (B)
2. Jak poznawać przyrodę?	2. Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	wymienia zmysły umożliwiające poznawanie otaczającego świata (A); podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom (A); wyjaśnia, czym jest obserwacja (B)	omawia na przykładach rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata (B); wymienia źródła informacji o przyrodzie (A); omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń (B)	porównuje liczbę i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów (C); wymienia cechy przyrodnika (A); określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody (B); omawia etapy doświadczenia (B)	wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze (B); wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem (B)	na podstawie obserwacji podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk, np. dotyczących pogody, zachowania zwierząt (D); przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją, zapisuje obserwacje i wyniki (D); wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów doświadczalnych (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	3. Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie (A); przeprowadza obserwację za pomocą lupy lub lornetki (C); notuje dwa/trzy spostrzeżenia dotyczące obserwowanych obiektów (C); wykonuje schematyczny rysunek obserwowanego obiektu (C); dokonuje pomiaru z wykorzystaniem taśmy mierniczej (C)	przyporządkowuje przyrząd służący do prowadzenia obserwacji do obserwowanego obiektu (C); wymienia propozycje przyrządów, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie (D); określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów (C); opisuje sposób użycia taśmy mierniczej (B)	planuje miejsca dwóch/trzech obserwacji (D); proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu (C); wymienia najważniejsze części mikroskopu (A)	planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie (D); uzasadnia celowość zaplanowanej obserwacji (D); omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej (B)	przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębin (D)
4. Określamy kierunki geograficzne	4. W jaki sposób określamy kierunki geograficzne?	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych wskazanych przez nauczyciela na widnokregu (A); wyznacza – na podstawie instrukcji słownej – główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu (C); określa warunki wyznaczania kierunku północnego za pomocą gnomonu, czyli prostego patyka lub pręta, w słoneczny dzień (B)	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych (A); przyporządkowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych (A); określa warunki korzystania z kompasu (A); posługując się instrukcją, wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu (C)	wyjaśnia, co to jest widnokrąg (B); omawia budowę kompasu (B); samodzielnie wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu (C); wyjaśnia, w jaki sposób wyznacza się kierunki pośrednie (B)	podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (B); porównuje dokładność wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu (D); wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich (B)	podaje historyczne i współczesne przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (A); omawia sposób wyznaczania kierunku północnego na podstawie położenia Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu (B)
	5. Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie					
Podsumowanie działu 1	6., 7. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy warsztat przyrodnika”					
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze						
1.Substancje wokół nas	8. Otaczają nas substancje	wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów (B); wskazuje w najbliższym otoczeniu po dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych (B); podaje dwa przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych (A); porównuje ciała stałe z cieczami pod względem jednej właściwości, np. kształtu (C)	wymienia stany skupienia, w których występują substancje (A); podaje dwa/trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym (C)	wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej (B); podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy (C) oraz gazów (D)	klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości (B); wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość (B); porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów (C); opisuje zasadę działania termometru cieczowego (B)	uzasadnia, popierając swoje stanowisko przykładami z życia, dlaczego ważna jest znajomość właściwości ciał (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	9. Poznajemy stany skupienia wody	wymienia stany skupienia wody w przyrodzie (A); podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia (A); omawia budowę termometru (B); odczytuje wskazania termometru (C); wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie (B)	wyjaśnia zasadę działania termometru (B); przeprowadza, zgodnie z instrukcją, doświadczenia wykazujące: – wpływ temperatury otoczenia na parowanie wody (C), – obecność pary wodnej w powietrzu (C); wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody (B)	wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania (A); formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń (D); przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru (C)	dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu (D); podaje znane z życia codziennego przykłady zmian stanów skupienia wody (C); przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie (C)	przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie rysunkiem (D)
3. Składniki pogody	10. Poznajemy składniki pogody	wymienia przynajmniej trzy składniki pogody (A); rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów (C); wyjaśnia, dlaczego burze są groźne (B)	wyjaśnia, co nazywamy pogodą (B); wyjaśnia pojęcia: <i>upał, przymrozek, mróz</i> (B); podaje nazwy osadów atmosferycznych (A)	podaje, z czego mogą być zbudowane chmury (A); rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach (C); wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne (B); wyjaśnia, jak powstaje wiatr (B)	wyjaśnia, jak tworzy się nazwę wiatru (B); rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów (C); wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów (D)	wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi (D)
4. Obserwujemy pogodę	11. Obserwujemy pogodę	dobiera odpowiednie przyrządy służące do pomiaru trzech składników pogody (A); odczytuje temperaturę powietrza z termometru cieczowego (C); na podstawie instrukcji buduje wiatromierz (C); odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody (C); przedstawia stopień zachmurzenia za pomocą symboli (C); przedstawia rodzaj opadów za pomocą symboli (C)	zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną (C); omawia sposób pomiaru ilości opadów (B); podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody (A); buduje deszczomierz na podstawie instrukcji (C); prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników pogody (C); określa aktualny stopień zachmurzenia nieba na podstawie obserwacji (C); opisuje tęczę (B)	wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych (A); dokonuje pomiaru składników pogody – prowadzi kalendarz pogody (C); przygotowuje możliwą prognozę pogody dla swojej miejscowości na następny dzień (C)	odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych (C); określa kierunek wiatru na podstawie obserwacji (C)	przygotowuje i prezentuje informacje na temat rodzajów wiatru występujących na świecie (C); na podstawie opisu przedstawia – w formie mapy – prognozę pogody dla Polski (D)
	12. Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie					
5. „Wędrówka” Słońca po niebie	13. „Wędrówka” Słońca po niebie	wyjaśnia pojęcia: <i>wschód Słońca, zachód Słońca</i> (B); rysuje „drogę” Słońca na niebie (C); podaje daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku (A); podaje po trzy przykłady zmian zachodzących w przyrodzie ożywionej w poszczególnych porach roku (C)	omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokregiem (B); omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia (B); wyjaśnia pojęcia: <i>równonoc, przesilenie</i> (B); omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku (B)	określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza (C); określa zależność między wysokością Słońca a długością cienia (C); wyjaśnia pojęcie <i>górowanie Słońca</i> (B); omawia zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokregiem w poszczególnych porach roku (B)	omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia (B); porównuje wysokość Słońca nad widnokregiem oraz długość cienia podczas górowania w poszczególnych porach roku (C)	podaje przykłady praktycznego wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia, np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budy dla psa (B); wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwoju roślinności (A)
	14. Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Podsumowanie działu 2	15., 16. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze”					
Dział 3. Poznajemy świat organizmów						
1. Organizmy mają wspólne cechy	17. Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	wyjaśnia, po czym rozpoznaje się organizm (B); wymienia przynajmniej trzy czynności życiowe organizmów (A); omawia jedną wybraną przez siebie czynność życiową organizmów (B); odróżnia przedstawione na ilustracji organizmy jednokomórkowe od organizmów wielokomórkowych (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm jednokomórkowy</i> , <i>organizm wielokomórkowy</i> (B); podaje charakterystyczne cechy organizmów (A); wymienia czynności życiowe organizmów (A); rozpoznaje na ilustracji wybrane organy/narządy (C)	omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych (B); charakteryzuje czynności życiowe organizmów (B); omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego (B)	podaje przykłady różnych sposobów wykonywania tych samych czynności przez organizmy, np. ruch, wzrost (C); porównuje rozmnażanie płciowe z rozmnażaniem bezpłciowym (C)	prezentuje informacje na temat najmniejszych i największych organizmów żyjących na Ziemi (D); omawia podział organizmów na pięć królestw (A)
2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	18. W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm?	określa, czy podany organizm jest samożywny czy cudzożywny (B); podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych (B); wskazuje na ilustracji charakterystyczne cechy drapieżników (C)	dzieli organizmy cudzożywne ze względu na rodzaj pokarmu (A); podaje przykłady organizmów roślinożernych (B); dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców (B); wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność (B)	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm samożywny</i> , <i>organizm cudzożywny</i> (B); wymienia cechy roślinożerców (B); wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożywne (B); podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi (B); wymienia przedstawicieli pasożytów (A); wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (B); wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa (B)	omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny (B); określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi (C); wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo (B); omawia rolę destruentów w łańcuchu pokarmowym (B)	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin (D); podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt (C); uzasadnia, że zniszczenie jednego z ogniw łańcucha pokarmowego może doprowadzić do wyginięcia innych ogniw (D)
	19. Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami	układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów (C); układa jeden łańcuch pokarmowy na podstawie analizy sieci pokarmowej (D)	wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe (B); podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (A)			
3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	20. Obserwujemy rośliny i zwierzęta	wymienia korzyści wynikające z uprawy roślin w domu i ogrodzie (A); podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka w domu (A); podaje przykład drobnego zwierzęcia żyjącego w domu (A); rozpoznaje trzy zwierzęta żyjące w ogrodzie (C)	podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw (B); wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana (B); omawia zasady opieki nad zwierzętami (B); podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście (A); wykonuje zielnik, w którym umieszcza pięć okazów (D)	rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe (C); wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin (D); określa cel hodowania zwierząt w domu (B); wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu (B); wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt (C); wyjaśnia, dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast (B)	opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy (C); formułuje apel do osób mających zamiar hodować zwierzę lub podarować je w prezencie (D)	prezentuje jedną egzotyczną roślinę (ozdobną lub przyprawową), omawiając jej wymagania życiowe (D); przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt, np. omówienie najszybszych zwierząt (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Podsumowanie działu 3	21., 22. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy świat organizmów”					
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka						
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	23. Poznajemy składniki pokarmu	podaje przykłady produktów bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy (A); omawia znaczenie wody dla organizmu (B)	wymienia składniki pokarmowe (A); przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej (C)	omawia rolę składników pokarmowych w organizmie (B); wymienia produkty zawierające sole mineralne (A)	omawia rolę witamin (B); wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin (B); omawia rolę soli mineralnych w organizmie (B)	przedstawia krótkie informacje na temat sztucznych barwników, aromatów identycznych z naturalnymi, konserwantów znajdujących się w żywności (D)
	24. Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	wskazuje na modelu położenie poszczególnych narządów przewodu pokarmowego (C); wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm (B); uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem (C)	wymienia narządy budujące przewód pokarmowy (A); omawia rolę układu pokarmowego (B); podaje zasady higieny układu pokarmowego (A)	wyjaśnia pojęcie <i>trawienie</i> (B); opisuje drogę pokarmu w organizmie (B); omawia, co dzieje się w organizmie po zakończeniu trawienia pokarmu (B)	wyjaśnia rolę enzymów trawiennych (B); wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu (C)	omawia rolę narządów wspomagających trawienie (B); wymienia czynniki, które mogą negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki (A)
2. Układ krwionośny transportuje krew	25. Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	wskazuje na schemacie serce i naczynia krwionośne (C); wymienia rodzaje naczyń krwionośnych (A); mierzy puls (C); podaje dwa przykłady zachowań korzystnie wpływających na pracę układu krążenia (C)	omawia rolę serca i naczyń krwionośnych (B); pokazuje na schemacie poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych (C)	wymienia funkcje układu krwionośnego (B); wyjaśnia, czym jest tętno (B); omawia rolę układu krwionośnego w transporcie substancji w organizmie (C); proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego (D)	wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny (B); podaje przykłady produktów żywnościowych korzystnie wpływających na pracę układu krwionośnego (C)	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat składników krwi (B) i grup krwi (D)
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	26. Jak oddychamy?	pokazuje na modelu lub planszy dydaktycznej położenie narządów budujących układ oddechowy (C); wymienia zasady higieny układu oddechowego (B)	wymienia narządy budujące drogi oddechowe (A); wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wdechu i wydechu (B); określa rolę układu oddechowego (A); opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu (C)	określa cel wymiany gazowej (B); omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego (B); wyjaśnia, dlaczego drogi oddechowe są wyściełane przez komórki z rzęskami (B)	wyjaśnia, na czym polega współpraca układów pokarmowego, krwionośnego i oddechowego (B); wykonuje schematyczny rysunek ilustrujący wymianę gazową zachodzącą w płucach (C)	ilustruje wymianę gazową zachodzącą w komórkach ciała (C); planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu (D)
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	27. Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	wskazuje na sobie, modelu lub planszy elementy szkieletu (C); wyjaśnia pojęcie <i>stawy</i> (B); omawia dwie zasady higieny układu ruchu (B)	wymienia elementy budujące układ ruchu (A); podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu (C); wymienia trzy funkcje szkieletu (A); wymienia zasady higieny układu ruchu (A)	rozdziela rodzaje połączeń kości (C); podaje nazwy głównych stawów u człowieka (A); wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem (B)	porównuje zakres ruchów stawów: barkowego, biodrowego i kolanowego (D); na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach (C); omawia pracę mięśni szkieletowych (C)	wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę ciała (B); omawia działanie mięśni budujących narządy wewnętrzne (B)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	28. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narząd wzroku	wskazuje na planszy położenie układu nerwowego (C); wskazuje na planszy lub modelu położenie narządów zmysłów (C); wymienia zadania narządów smaku i powonienia (A); wymienia, podając przykłady, rodzaje smaków (A); wymienia dwa zachowania wpływające niekorzystnie na układ nerwowy (A)	omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów (B); omawia rolę skóry jako narządu zmysłu (B); wymienia zasady higieny oczu i uszu (B)	omawia, korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu (C); wskazuje na planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę i źrenicę (C); wskazuje na planszy małżowinę uszną, przewód słuchowy i błonę bębenkową (C); omawia zasady higieny układu nerwowego (B)	wymienia zadania mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów (A); wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia (B) podaje wspólną cechę narządów węchu i smaku (A); wskazuje na planszy drogę informacji dźwiękowych (C); uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów (D); na podstawie doświadczenia formułuje wniosek dotyczący zależności między zmysłem smaku a zmysłem powonienia (C)	podaje przykłady skutków uszkodzenia układu nerwowego (A); prezentuje informacje na temat wad wzroku lub słuchu (D)
	29. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy: węchu, smaku, słuchu i dotyku					
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	30. Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	wskazuje na planszy położenie narządów układu rozrodczego (C); rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską (C); wyjaśnia pojęcie <i>zapłodnienie</i> (B)	wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy (A); określa rolę układu rozrodczego (A); omawia zasady higieny układu rozrodczego (B); wskazuje na planszy miejsce rozwoju nowego organizmu (C)	omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego (C)	wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego (C); omawia przebieg rozwoju nowego organizmu (A) wskazuje na planszy narządy układu rozrodczego męskiego i układu rozrodczego żeńskiego (C)	prezentuje informacje na temat roli kobiet i mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie na przestrzeni kilku pokoleń, np. omawia zajęcia prababci, babci, mamy, starszej siostry itp. (D)
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	31. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania u własnej płci (A); podaje dwa przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania (B)	wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców (A); omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania (B)	opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania (B)	wyjaśnia na przykładach, czym jest odpowiedzialność (B)	prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzewania (D)
Podsumowanie działu 4	32., 33. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Odkrywamy tajemnice ciała człowieka”					
Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia						
1. Zdrowy styl życia	34. Jak dbać o higienę?	wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia (A); korzystając z piramidy zdrowego żywienia, wskazuje produkty, które należy spożywać w dużych i w małych ilościach (C); wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk (B); omawia sposoby dbania o zęby (C); wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu (A)	podaje zasady prawidłowego odżywiania (A); wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry (B); opisuje sposób pielęgnacji paznokci (B); wyjaśnia, na czym polega właściwy dobór odzieży (B) podaje przykłady wypoczynku czynnego i wypoczynku biernego (B)	wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia (A); wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia (B); opisuje sposób pielęgnacji skóry – ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania (C); wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej (B)	wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia (B); omawia skutki niewłaściwego odżywiania się (B); wyjaśnia, na czym polega higiena osobista (B); podaje sposoby na uniknięcie zakażenia się grzybicą (A)	przygotowuje propozycję prawidłowego jadłospisu na trzy dni, który będzie odpowiedni w okresie dojrzewania (D)

[illegible]

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
1. Co pokazujemy na planach?	41. Co to jest plan?	oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 (C); rysuje plan biurka w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia, jak powstaje plan (B); rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiarzy przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia pojęcie <i>skala liczbowa</i> (B); oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50; wykonuje szkic terenu szkoły (D)	rysuje plan pokoju w skali 1 : 50 (C); dobiera skalę do wykonania planu dowolnego obiektu (D); wykonuje szkic okolic szkoły (D)	wyjaśnia pojęcia: <i>skala mianowana, podziałka liniowa</i> (B)
2. Jak czytamy plany i mapy?	42. Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	wymienia rodzaje map (A); odczytuje informacje zapisane w legendzie planu (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>mapa i legenda</i> (B); określa przeznaczenie planu miasta i mapy turystycznej (B); rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych (C/D)	opisuje słowami fragment terenu przedstawiony na planie lub mapie (D); przygotowuje zbiór znaków kartograficznych dla planu lub mapy najbliższej okolicy (C)	porównuje dokładność planu miasta i mapy turystycznej (D); odszukuje na mapie wskazane obiekty (C)	rysuje fragment drogi do szkoły, np. ulicy, zmniejszając jej wymiary (np. 1000 razy) i używając właściwych znaków kartograficznych (D)
3. Jak się orientować w terenie?	43. Jak się orientować w terenie?	wskazuje kierunki geograficzne na mapie (C); odszukuje na planie okolicy wskazany obiekt, np. kościół, szkołę (C)	określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu (C); opowiada, jak zorientować plan lub mapę za pomocą kompasu (B)	wyjaśnia, na czym polega orientowanie planu lub mapy (B); orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu (C)	orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie (C)	dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu (D)
	44. Ćwiczmy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie					
Podsumowanie działu 6	45.,46. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Orientujemy się w terenie”					
Dział 7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy						
1. Rodzaje krajobrazów	47. Co to jest krajobraz?	rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów (C); podaje przykłady krajobrazu naturalnego (B); wymienia nazwy krajobrazów kulturowych (B); określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy (D)	wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów (B); wymienia rodzaje krajobrazów: naturalny, kulturowy (A); wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz kulturowy</i> (B); wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka (C)	wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz</i> (B); wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz (A); omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych (B); wskazuje składniki naturalne w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje krajobraz najbliższej okolicy (D)	wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy (D)
2. Ukształtowanie terenu	48. Poznajemy formy terenu	rozpoznaje na ilustracji formy terenu (C); wyjaśnia, czym są równiny (B); wykonuje modele wzniesienia i doliny (C)	omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia (C); wskazuje formy terenu w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje wklęsłe formy terenu (B); opisuje formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości (A); omawia elementy doliny (A)	przygotuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu w Polsce, w Europie, na świecie (D)
3. Czy wszystkie skały są twarde?	49. Czy wszystkie skały są twarde?	przyporządkowuje jedną/dwie pokazane skały do poszczególnych grup (C)	podaje nazwy grup skał (A); podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych (B)	opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych (C); rozpoznaje co najmniej jedną skałę występującą w najbliższej okolicy (C/D)	opisuje skały występujące w najbliższej okolicy (D); omawia proces powstawania gleby (B)	przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
4. Wody słodkie i wody słone	50. Wody słodkie i wody słone	podaje przykłady wód słonych (B); wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy (D)	podaje przykłady wód słodkich – w tym wód powierzchniowych (B); wskazuje różnice między oceanem a morzem (B); na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących (C/D); wymienia różnice między jeziorem a stawem (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie, wody słone</i> (B); wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych (C); omawia warunki niezbędne do powstania jeziora (B); porównuje rzekę z kanałem śródlądowym (C)	charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi (C); omawia, jak powstają bagna (B); charakteryzuje wody płynące (C)	prezentuje informacje typu „naj” – najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębia oceaniczna (D); wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody (B)
5. Krajobraz wczoraj i dziś	51. Krajobraz wczoraj i dziś	rozpoznaje na zdjęciach krajobraz kulturowy (C); podaje dwa/trzy przykłady zmian w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	wymienia, podając przykłady, od jakich nazw pochodzą nazwy miejscowości (A); podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych (B)	omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa (B); omawia zmiany w krajobrazie związane z rozwojem przemysłu (A); wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości (C)	podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu (B); wskazuje źródła, z których można uzyskać informacje o historii swojej miejscowości (A)	przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów (A); przygotowuje prezentację multimedialną lub plakat pt. „Moja miejscowość dawniej i dziś” (D)
6. Obszary i obiekty chronione	52. Obszary i obiekty chronione	wymienia dwie/trzy formy ochrony przyrody w Polsce (A); podaje dwa/trzy przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych (B); wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła (B)	wyjaśnia, czym są parki narodowe (B); podaje przykłady obiektów, które są pomnikami przyrody (B); omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych (B)	wyjaśnia cel ochrony przyrody (B); wyjaśnia, czym są rezerваты przyrody (B); wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną (B); podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy (A)	wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym (C); na podstawie mapy w podręczniku lub atlasie podaje przykłady pomników przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie Polski i swojego województwa (D)	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy: gminie, powiecie lub województwie (D)
Podsumowanie działu 7	53.,54. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy”					
Dział 8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie						
1. Warunki życia w wodzie	55. Poznajemy warunki życia w wodzie	podaje trzy przystosowania ryb do życia w wodzie (A); wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie (A)	omawia, podając przykłady, przystosowania zwierząt do życia w wodzie (B); wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimą (B)	omawia, podając przykłady, przystosowania roślin do ruchu wód (B); omawia sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne (B)	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje, podając przykłady, przystosowania zwierząt do ruchu wody (B)	prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
2. Z biegiem rzeki	56. Poznajemy rzekę	wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny, ujście (C/D)	podaje dwie/trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (A); omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki (A)	wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki (B); porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki (C); omawia przystosowania organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (B)	porównuje świat roślin oraz zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (C); rozpoznaje na ilustracjach organizmy charakterystyczne dla każdego z biegów rzeki (C)	podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka (D)
3. Życie w jeziorze	57. Poznajemy warunki życia w jeziorze	przyporządkowuje na schematycznym rysunku odpowiednie nazwy do stref życia w jeziorze (C); odczytuje z ilustracji nazwy dwóch/trzech organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora (C)	podaje nazwy stref życia w jeziorze (A); wymienia grupy roślin żyjących w strefie przybrzeżnej (A); rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża (C)	charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej (C); wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora (A); wymienia zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej (A); charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej (C)	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje poszczególne strefy jeziora (C); rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami (C); układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze (C)	przygotowuje prezentację na temat trzech/czterech organizmów tworzących plankton (D); prezentuje informacje „naj” na temat jezior w Polsce, w Europie i na świecie (D)
4. Warunki życia na lądzie	58. Warunki życia na lądzie	wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie (A); omawia przystosowania zwierząt do zmian temperatury (B)	omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury (B)	charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające je przed utratą wody (B); wymienia przykłady przystosowań chroniących zwierzęta przed działaniem wiatru (A); opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych (B)	omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin (B); charakteryzuje wymianę gazową u roślin (B); wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła (A)	prezentuje informacje na temat przystosowań dwóch/trzech gatunków roślin lub zwierząt do życia w ekstremalnych warunkach lądowych (C)
5. Las ma budowę warstwową	59. Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub ilustracji (C); wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu (A); podaje trzy zasady zachowania się w lesie (A)	podaje nazwy warstw lasu (A); omawia zasady zachowania się w lesie (B); rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu (C); rozpoznaje pospolite grzyby jadalne (C)	omawia wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu (C)	charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach (C)	prezentuje informacje o życiu wybranych organizmów leśnych (innych niż omawiane na lekcji) z uwzględnieniem ich przystosowań do życia w danej warstwie lasu (C)
	60. Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	61. Poznajemy różne drzewa	podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych (A); rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste (C)	porównuje wygląd igieł sosny z igłami świerka (C); wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek (B); wymienia cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych (B)	porównuje drzewa liściaste z drzewami iglastymi (C); rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste (C); rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych (C); wymienia typy lasów rosnących w Polsce (A)	podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych (A)	prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, które są uprawiane w polskich ogrodach (D)
7. Na łące	62. Na łące	podaje dwa przykłady znaczenia łąki (A); wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw (B); rozpoznaje przynajmniej trzy gatunki poznanych roślin łąkowych (C)	wymienia cechy łąki (A); wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej (A); przedstawia w formie łańcucha pokarmowego proste zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na łące (C)	omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku (B); rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące (C); wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują łąki (B)	przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki (C); uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt (C)	wykonuje zielnik z poznanych na lekcji roślin łąkowych (C) lub innych roślin (D)
8. Na polu uprawnym	63. Na polu uprawnym	wymienia nazwy zbóż (A); rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto (C); podaje przykłady warzyw uprawianych na polach (A); wymienia nazwy dwóch szkodników upraw polowych (A)	omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych (B); rozpoznaje nasiona trzech zbóż (C); wyjaśnia, które rośliny nazywamy chwastami (B); uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>zboża ozime</i> , <i>zboża jare</i> (B); podaje przykłady wykorzystywania uprawianych warzyw (B); wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych (B)	podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania (B); przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych (C); rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy (D)	wyjaśnia, czym jest walka biologiczna (B); prezentuje informacje na temat korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki (D)
Podsumowanie działu 8	64., 65. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie”					

* Wymaganiom zostały przypisane kategorie taksonomiczne celów kształcenia: A – zapamiętywanie wiadomości, B – rozumienie wiadomości, C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych, D – stosowanie wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych). Według: B. Niemierko *Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki*, Warszawa 1997.

Informatyka klasa 4

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna).	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra).	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
----------------------------	-----------------------------	--	--	--	---	--

			Uczeń:		Uczeń:	
Dział 1. Trzy, dwa, jeden... start! Nieco wieści z krainy komputerów						
1.1. Nauka jazdy. Co można robić w pracowni?	1. Nauka jazdy. Co można robić w pracowni?	- wymienia zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni komputerowej - stosuje poznane zasady bezpieczeństwa w pracowni oraz podczas pracy na komputerze - określa, za co może uzyskać daną ocenę; wymienia możliwości poprawy oceny niedostatecznej oraz zasady pracy na zajęciach komputerowych				
1.2. Od liczydła... krótko o historii komputera	2. Od liczydła... krótko o historii komputera	- wskazuje okres, w którym powstał pierwszy komputer - wyjaśnia, do czego był używany pierwszy komputer	wymienia najważniejsze wydarzenia z historii komputerów	- określa przedziały czasowe, w których powstawały maszyny liczące i komputery - wymienia nazwy pierwszych modeli komputerów - charakteryzuje nośniki danych i wypowiada się na temat ich pojemności	wymienia etapy rozwoju maszyny liczącej i komputera	- przedstawia historię powstawania maszyn liczących na tle rozwoju cywilizacyjnego - omawia wkład polskich matematyków w odczytanie kodu maszyny szyfrującej Enigma - omawia historię rozwoju smartfona
1.3. Nie tylko procesor. O tym, co w środku komputera i na zewnątrz	3. Nie tylko procesor. O tym, co w środku komputera i na zewnątrz	- wyjaśnia, czym jest komputer - wymienia elementy wchodzące w skład zestawu komputerowego - podaje przykłady urządzeń, które można podłączyć do komputera	- wymienia trzy spośród elementów, z których jest zbudowany komputer - wyjaśnia pojęcia: urządzenie wejścia i urządzenie wyjścia - wymienia po jednym urządzeniu wejścia i wyjścia - podaje przykłady zawodów, w których potrzebna jest umiejętność pracy na komputerze	- wyjaśnia przeznaczenie trzech spośród elementów, z których jest zbudowany komputer - wymienia po trzy urządzenia wejścia i wyjścia	- wyjaśnia zastosowanie pięciu spośród elementów, z których jest zbudowany komputer - klasyfikuje urządzenia na wprowadzające dane do komputera lub wyprowadzające dane z komputera	podaje przykłady zawodów (inne niż w podręczniku), które wymagają używania programów komputerowych, ocenia przydatność komputera w wykonywaniu tych zawodów
1.4. Systemowe operacje i szczotka. O systemach, programach i plikach	4. Systemowe operacje i szczotka. O systemach, programach i plikach	określa, jaki system operacyjny jest zainstalowany na szkolnym i domowym	- wyjaśnia pojęcia: program komputerowy i system operacyjny - rozdziela	- wymienia nazwy przynajmniej trzech systemów operacyjnych - wskazuje różnice	wskazuje przynajmniej trzy płatne programy używane podczas pracy na komputerze	przedstawia we wskazanej formie historię systemu operacyjnego Windows lub Linux

i plikach		komputerze • odróżnia plik od folderu	elementy wchodzące w skład nazwy pliku • z pomocą nauczyciela tworzy folder i porządkuje jego zawartość	w zasadach użytkowania programów komercyjnych i niekomercyjnych • wyjaśnia różnice między plikiem i folderem • rozpoznaje znane typy plików na podstawie ich rozszerzeń • samodzielnie porządkuje zawartość folderu	i ich darmowe odpowiedniki	
Dział 2. Malowanie na ekranie. Nie tylko proste rysunki w programie MS Paint						
2.1. Wiatr w żagle. Zwielokrotnianie obiektów	1. Wiatr w żagle. Zwielokrotnianie obiektów	• ustawia wielkość obrazu • tworzy prosty rysunek statku bez wykorzystania kształtu Krzywa	• używa klawisza Shift podczas rysowania pionowych i poziomych linii • tworzy kopię obiektu z użyciem klawisza Ctrl	• tworzy rysunek statku z wielokrotnym wykorzystaniem kształtu Krzywa	• tworzy rysunek statku ze szczególną starannością i dbałością o szczegóły	• przygotowuje w grupie prezentację poświęconą okrętom z XV–XVIII wieku
2.2. W poszukiwaniu nowych łądów. Praca w dwóch oknach	2. W poszukiwaniu nowych łądów. Praca w dwóch oknach	• tworzy proste tło obrazu • z pomocą nauczyciela wkleja statki na obraz i zmienia ich wielkość	• rysuje obiekty z wykorzystaniem Kształtów , dobierając kolory oraz wygląd konturu i wypełnienia • używa klawisza Shift podczas rysowania koła • pracuje w dwóch oknach programu Paint	• tworzy na obrazie efekt zachodzącego słońca • sprawnie przełącza się między otwartymi oknami • wkleja na obraz obiekty skopiowane z innych plików • dopasowuje wielkość wstawionych obiektów do tworzonej kompozycji • stosuje opcje obracania obiektu	• wykonuje grafikę ze starannością i dbałością o detale • tworzy dodatkowe obiekty i umieszcza je na obrazie marynistycznym	• przygotowuje w grupie prezentację na temat wielkich odkryć geograficznych XV i XVI wieku

2.3. Ptasie trele. Wklejanie zdjęć i praca z narzędziem Tekst	3. Ptasie trele. Wklejanie zdjęć i praca z narzędziem Tekst	• dodaje tytuł plakatu • wkleja zdjęcia do obrazu z wykorzystaniem narzędzia Wklej z	• dopasowuje wielkość zdjęć do wielkości obrazu • rozmieszcza elementy na plakacie • wstawia podpisy do zdjęć, dobierając krój, rozmiar i kolor czcionki	• usuwa zdjęcia i tekst z obrazu • stosuje narzędzie Selektor kolorów	• dodaje do tytułu efekt cienia liter	• tworzy zaproszenie na uroczystość szkolną
2.4. Nie tylko pędzlem. Pisanie i ilustrowanie tekstu – zadanie projektowe	4. Nie tylko pędzlem. Pisanie i ilustrowanie tekstu – zadanie projektowe	• w grupie tworzy ilustracje dotyczące wiersza własnego bądź podanego w podręczniku				
Dział 3. Żeglowanie po oceanie informacji. Bezpieczne korzystanie z internetu						
3.1. W sieci. Wstęp do internetu	1. W sieci. Wstęp do internetu	• wyjaśnia, czym jest internet	• wymienia zastosowania internetu	• wymienia najważniejsze wydarzenia z historii internetu	• omawia kolejne wydarzenia z historii internetu	• tworzy w grupie plakat przedstawiający rozwój internetu w Polsce
3.2. Nie daj się wciągnąć w sieć. O bezpieczeństwie w internecie	2. Nie daj się wciągnąć w sieć. O bezpieczeństwie w internecie	• wymienia zagrożenia czyhające na użytkowników sieci • podaje zasady bezpiecznego korzystania z internetu • wymienia osoby i instytucje, do których może zwrócić się o pomoc w przypadku poczucia zagrożenia	• stosuje zasady bezpiecznego korzystania z internetu	• omawia korzyści i zagrożenia związane z poszczególnymi sposobami wykorzystania internetu	• dba o zabezpieczenie swojego komputera przed zagrożeniami internetowymi	• wykonuje w grupie plakat promujący bezpieczne zachowania w internecie z wykorzystaniem dowolnej techniki plastycznej
3.3. Szukać każdy	3. Szukać każdy	• wyjaśnia, do	• odróżnia	• wymienia nazwy	• wyszukuje	• rozumie pojęcie licencji typu Creative

może. O wyszukiwaniu informacji w internecie i korzystaniu z nich	może. O wyszukiwaniu informacji w internecie i korzystaniu z nich	czego służą przeglądarka internetowa i wyszukiwarka internetowa • podaje przykład wyszukiwarki i przykład przeglądarki internetowej	przeglądarkę od wyszukiwarki internetowej • wyszukuje znaczenia prostych haseł na stronach internetowych wskazanych w podręczniku • wyjaśnia, czym są prawa autorskie • przestrzega zasad wykorzystywania materiałów znalezionych w internecie	przynajmniej dwóch przeglądarek i dwóch wyszukiwarek internetowych • formułuje odpowiednie zapytania w wyszukiwarce internetowej oraz wybiera treści z otrzymanych wyników • korzysta z internetowego tłumacza • kopiuje ilustrację ze strony internetowej, a następnie wkleja ją do dokumentu	informacje w internecie, korzystając z zaawansowanych funkcji wyszukiwarek	Commons • tworzy prezentację na wybrany temat, wykorzystując materiały znalezione w internecie
---	--	--	---	---	--	---

Dział 4. Z kotem za pan brat. Programujemy w Scratchu

4.1. Pierwsze koty za płoty. Wprowadzenie do programu Scratch	1. Pierwsze koty za płoty. Wprowadzenie do programu Scratch	• buduje prosty skrypt określający ruch duszka po scenie • uruchamia skrypty zbudowane w programie oraz zatrzymuje ich działanie	• zmienia tło sceny • zmienia wygląd i nazwę postaci	• stosuje blok powodujący powtarzanie poleceń • określa za pomocą bloku z napisem „jeżeli” wykonanie części skryptu po spełnieniu danego warunku • stosuje bloki powodujące obrót duszka	• dodaje nowe duszki do projektu	• tworzy nowe duszki w edytorze programu i buduje skrypty określające ich zachowanie na scenie
4.2. Małpie figle. O sterowaniu postacią	2. Małpie figle. O sterowaniu postacią	• buduje prosty skrypt określający sterowanie duszkiem za pomocą klawiatury • usuwa duszki	• zmienia wielkość duszków • dostosowuje tło sceny do tematyki gry	• stosuje blok, na którym można ustawić określoną liczbę powtórzeń wykonania poleceń umieszczonych	• używa bloków określających styl obrotu duszka	• tworzy grę o zadanej tematyce, uwzględniając w niej własne pomysły

		z projektu		w jego wnętrzu • określa za pomocą bloku z napisem „jeżeli” wykonanie części skryptu po spełnieniu danego warunku • stosuje bloki powodujące ukrycie i pokazanie duszka • ustawia w skrypcie wykonanie przez duszka kroków wstecz		
4.3. Niech wygra najlepszy. Jak policzyć punkty w programie Scratch?	3. Niech wygra najlepszy. Jak policzyć punkty w programie Scratch?	• buduje prosty skrypt powodujący wykonanie mnożenia dwóch liczb	• używa narzędzia Tekst do wykonania tła z instrukcją gry • tworzy zmienne i ustawia ich wartości	• określa w skrypcie losowanie wartości zmiennych • określa w skrypcie wyświetlenie działania z wartościami zmiennych oraz pola do wpisania odpowiedzi • stosuje blok określający instrukcję warunkową oraz blok powodujący powtarzanie poleceń	• łączy wiele bloków określających wyświetlenie komunikatu o dowolnej treści • objaśnia poszczególne etapy tworzenia skryptu	• tworzy projekt prostego kalkulatora wykonującego dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie dwóch liczb podanych przez użytkownika
Dział 5. Klawiatura zamiast pióra. Piszemy w programie MS Word						
5.1. Na skróty. O skrótach klawiszowych w programie MS Word	1. Na skróty. O skrótach klawiszowych w programie MS Word	• używa skrótów klawiszowych: kopiaj, wklej i zapisz • stosuje podczas pracy z dokumentem	• wymienia i stosuje podstawowe skróty klawiszowe używane do formatowania tekstu	• wymienia i stosuje skróty klawiszowe dotyczące zaznaczania i usuwania tekstu	• sprawnie stosuje różne skróty klawiszowe używane podczas pracy z dokumentem	• przygotowuje planszę prezentującą co najmniej 12 skrótów klawiszowych

		skróty klawiszowe podane w tabeli w karcie pracy				
5.2. Idziemy do kina. Jak poprawnie przygotować notatkę o filmie?	2. Idziemy do kina. Jak poprawnie przygotować notatkę o filmie?	• stosuje podstawowe opcje formatowania tekstu dostępne w kartach	• wyjaśnia pojęcia: akapit, interlinia, formatowanie tekstu, miękki enter, twarda spacja • pisze krótką notatkę i formatuje ją, używając podstawowych opcji edytora tekstu	• wymienia podstawowe zasady formatowania tekstu i stosuje je podczas sporządzania dokumentów • stosuje opcję Pokaż wszystko, aby sprawdzić poprawność formatowania	• tworzy poprawnie sformatowane teksty • ustawia odstępy między akapitami i interlinię	• opracowuje w grupie planszę przedstawiającą podstawowe reguły pisanie w edytorze tekstu
5.3. Zapraszamy na przyjęcie. O formatowaniu tekstu	3. Zapraszamy na przyjęcie. O formatowaniu tekstu	• zapisuje menu w dokumencie tekstowym	• wymienia i stosuje opcje wyrównywania tekstu względem marginesów • wstawia obiekt WordArt	• formatuje obiekt WordArt	• tworzy menu z zastosowaniem różnych opcji formatowania tekstu	• opracowuje plan przygotowań do podróży
5.4. Kolejno odlicz! Style i numerowanie	4. Kolejno odlicz! Style i numerowanie	• tworzy listy jednopoziomowe, wykorzystując narzędzie Numerowanie	• używa gotowych stylów do formatowania tekstu w dokumencie • stosuje listy wielopoziomowe dostępne w edytorze tekstu	• tworzy nowy styl do formatowania tekstu • modyfikuje istniejący styl • definiuje listy wielopoziomowe	• dobiera rodzaj listy do tworzonego dokumentu	• przygotowuje kronikę dotyczącą 8–10 wynalazków, wykorzystując różne narzędzia dostępne w edytorze tekstu
5.5. Nasze pasje. Tworzenie albumu – zadanie projektowe	5. Nasze pasje. Tworzenie albumu – zadanie projektowe	• w grupie tworzy karty do albumu na temat zainteresowań				

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z plastyki

1. Kryteria ocen z plastyki

Dokonując oceny z plastyki uwaga zwracana jest na:

- Zaangażowanie w działania plastyczne i aktywny w nich udział.
- Indywidualny wkład pracy.
- Przygotowanie do zajęć.
- Wysiłek wkładany przez ucznia i wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki przedmiotu.
- Poziom uzdolnień i predyspozycji plastycznych ucznia.
- Poziom wiedzy i umiejętności w zakresie różnych form aktywności plastycznej i wiadomości z teorii plastyki.
- Podejmowanie przez ucznia dodatkowych działań plastycznych, udział w konkursach, włączanie się w życie artystyczne szkoły.

2. Zasady oceniania uczniów.

- Zgodność z tematem, bogactwo treści.
- Pomysłowość, oryginalność.
- Ocenie podlegają prace wykonane tylko przez ucznia.
- Dwa razy w semestrze można być nieprzygotowanym do zajęć- dotyczy braku podręcznika, materiałów.

3. Szczegółowe kryteria ocen

- Ocena celująca – 6

- czynny udział w zajęciach, wykonywanie ćwiczeń i prac plastycznych w sposób kompletny, estetyczny i zgodny z tematem,
 - pełne przyswojenie wiadomości objętych programem,
 - czynny udział w konkursach szkolnych oraz poza nią,
 - prawidłowa organizacja pracy,
 - wszystkie prace oddane w terminie, oddanie wszystkich prac.
-
- Ocena bardzo dobra – 5
 - czynny udział w zajęciach lekcyjnych,
 - pełne przyswojenie wiadomości objętych programem nauczania,
 - prawidłowa organizacja pracy,
 - wszystkie prace oddane w terminie,
 - przygotowanie do zajęć.
-
- Ocena dobra – 4
 - przyswojenie wiedzy i umiejętności oraz wykorzystywanie ich w zadaniach objętych programem nauczania,
 - prace staranne i estetyczne,
 - zabieranie głosu w dyskusjach podczas lekcji.
-
- Ocena dostateczna – 3
 - prace niestaranne i nieestetyczne,
 - podstawowe opanowanie materiału zawartego w programie nauczania,
 - trudności z zastosowaniem, wykorzystaniem wiedzy teoretycznej podczas wykonywania pracy.

- Ocena dopuszczająca – 2
 - brak zaangażowania w pracę na lekcji,
 - zgodne z tematem, ale nieestetyczne wykonanie prac plastycznych,
 - częste nieprzygotowanie do zajęć,
 - spore braki w wiadomościach.
- Ocena niedostateczna – 1
 - brak zaangażowania i chęci do pracy,
 - notoryczne nieprzygotowanie do zajęć,
 - nieterminowe oddawanie prac do oceny,
 - nieopanowanie wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej.

4. Wymagania podstawowe i ponadpodstawowe

KLASA IV

a) Wymagania podstawowe:

- Wskazuje i opisuje elementy abecadła plastycznego
- Określa rolę plastyki w najbliższym otoczeniu
- Określa jakie przedmioty można nazwać dziełami sztuki
- Wymienia dziedziny sztuki
- Wymienia rodzaje i kierunki linii
- Wyjaśnia czym jest kontur
- Tłumaczy na czym polega kontrast w rysunku

- Podaje przykłady dzieł sztuki prehistorycznej
- Określa charakter plam, tworzy różne rodzaje plam
- Podaje przykłady dzieł sztuki starożytnego Egiptu
- Rozpoznaje barwy: podstawowe, pochodne, ciepłe, zimne, dopełniające, złamane
- Podaje sposoby uzyskiwania barw
- Nazywa podstawowe narzędzia rysunkowe
- Wymienia rodzaje technik rysunkowych, malarskich
- Wymienia podstawowe rodzaje farb
- Zna i określa czym są techniki mieszane
- Wykonuje prace plastyczne korzystając ze wskazówek nauczyciela
- Planuje poszczególne etapy pracy.

b) Wymagania ponadpodstawowe:

- Omawia znaczenie użytych środków plastycznych dla wyrażanych treści.
- Określa rolę środków wyrazu w dziele sztuki
- Stosuje kontrast w działaniach plastycznych
- Rysuje kontur przedmiotu zgodnie z rzeczywistymi proporcjami
- Dobiera odpowiednie środki plastyczne w zależności od tematu i charakteru pracy
- Właściwie posługuje się narzędziami rysunkowymi, malarskimi
- Dobiera narzędzia rysunkowe i podłoża w zależności od tematu i charakteru pracy
- Różnicuje walor w pracach plastycznych
- Stosuje światłocień w pracach plastycznych
- Dobiera barwy stosownie do tematu pracy

- Określa gamę kolorystyczną i tonację obrazu.

Technika

OBSZARY PODLEGAJĄCE OCENIE

Ponieważ program nauczania DZIAŁAJ Z JAWI oparty jest głównie na realizacji projektów technicznych typu wytwórczego, więc ocenie podlegać będą głównie zadania praktyczne.

Każdy projekt polega na wykonaniu wytworu technicznego (marionetki, katamaranu) według określonego planu.

Dla ucznia sprowadza się on do następujących działań:

1. czynności przygotowawcze –z wykorzystaniem kart pracy odnoszących się do danego projektu:

- a. planowanie pracy,
- b. czytanie rysunku technicznego;

2. czynności technologiczne –dostosowane do charakteru wytwarzanego przedmiotu:

- a. trasowanie –przenoszenie wymiarów na materiał,
- b. przerzynanie,
- c. wiercenie otworów,
- d. piłowanie (szlifowanie),

e. montaż;

3. utrzymanie zgodności kształtu przedmiotu z rysunkiem technicznym;

4. przestrzeganie zasad bhp.

Czynności te są ocenianie, a ocena jest wpisywana przez nauczyciela w odpowiednie miejsce na karcie pracy.

Dodatkowo ocenie podlega.

1. Wiedza teoretyczna objęta programem nauczania.
2. Umiejętność zastosowania wiadomości teoretycznych w praktyce.
3. Umiejętności wykonania dokumentacji technicznej.
4. Estetyka wykonania dokumentacji technicznej.
5. Umiejętność znalezienia rozwiązania w sytuacjach nowych.
6. Aktywność i kreatywność własna ucznia.
7. Umiejętność pracy w małych grupach oraz w zespole.
8. Zaangażowanie i aktywność na lekcji.

1. Przy ocenianiu zajęć praktycznych będą brane pod uwagę:

- a. przygotowanie stanowiska pracy i przestrzeganie zasad BHP,
- b. organizacja pracy,
- c. ład i porządek na stanowisku pracy,
- d. sprawność w posługiwaniu się narzędziami,
- e. oszczędne gospodarowanie materiałami,
- f. estetyka wykonywanej pracy,
- g. samodzielność pracy.

2. Przy ocenianiu prac dodatkowych będą brane pod uwagę:

- a. pomysłowość, inwencja twórcza i nowatorstwo,
- b. samodzielność, zaangażowanie oraz ilość włożonej pracy,
- c. różnorodność zastosowania materiałów.

KRTERIA OCENIANIA

Stopień celujący powinien otrzymać uczeń, który:

- a. zdobył wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania;
- b. proponuje nowatorskie rozwiązania lub wykraczające poza program nauczania;
- c. osiąga sukcesy w konkursach technicznych;

Stopień bardzo dobry powinien otrzymać uczeń, który:

- a. opanował w pełni treści programowe, samodzielnie wyjaśnia zjawiska i procesy, rozumie zależności;
- b. w pełni wykorzystuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania zadań problemowych;
- c. bierze udział w konkursach technicznych;
- d. właściwie organizuje stanowisko pracy, przestrzega zasad bhp;
- e. sprawnie posługuje się narzędziami i przyborami, poprawnie wykonuje operacje technologiczne.

Stopień dobry powinien otrzymać uczeń, który:

- a. opanował w stopniu zadawalającym wiadomości określone programem nauczania;
- b. umie wykorzystać wiadomości i umiejętności do rozwiązywania zadań teoretycznych i

praktycznych;

c. stosuje zasady dotyczące organizacji i bezpieczeństwa pracy, racjonalnie wykorzystuje

czas pracy;

d. poprawnie posługuje się narzędziami i przyborami, w stopniu zadawalającym

opanował umiejętności technologiczne.

Stopień dostateczny powinien otrzymać uczeń, który:

a. opanował wiadomości na poziomie podstaw programowych;

b. umie wykorzystać wiadomości i umiejętności do rozwiązywania zadań teoretycznych i

praktycznych o średnim stopniu trudności;

c. przeważnie stosuje zasady dotyczące organizacji i bezpieczeństwa pracy, mało

efektywnie wykorzystuje czas pracy;

d. popełnia błędy w posługiwaniu się narzędziami i przyborami, w stopniu średnim

opanował operacje technologiczne.

Stopień dopuszczający powinien otrzymać uczeń, który:

a. ma braki w wiedzy na poziomie podstaw programowych;

b. rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności;

c. ma trudności z poprawną organizacją pracy, wykazuje brak samodzielności;

d. posługuje się tylko prostymi narzędziami i przyborami, z pomocą nauczyciela

wykonuje proste operacje technologiczne.

e. rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności;

f. wykazuje brak samodzielności;

g. posługuje się tylko prostymi narzędziami i przyborami, z pomocą nauczyciela

wykonuje proste operacje technologiczne.

Stopień niedostateczny powinien otrzymać uczeń, który:

- a. nie opanował wiadomości określonych programem nauczania;
- b. nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o niewielkim stopniu trudności;
- c. nie potrafi zorganizować stanowiska pracy;
- d. nie przestrzega zasad bhp;
- e. nie posiadał umiejętności posługiwania się prostymi narzędziami

Muzyka

Przedmiotowy system oceniania z muzyki w kl IV i VII w związku z realizacją programu nauczania ogólnego muzyki w kl IV – VII szkoły podstawowej: „ Lekcja muzyki” Moniki Gromek i Grażyny Kilbach, wyd. Nowa Era.

METODY KONTROLI I OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Kontrola osiągnięć uczniów powinna się odbywać w ramach:

- realizacji ćwiczeń praktycznych (śpiewanie, granie, ruch przy muzyce, taniec, improwizacja, tworzenie muzyki);
- występów artystycznych przed publicznością klasową, szkolną i pozaszkolną;
- wykonywania zadań wymagających wykazania się wiedzą teoretyczną (quizy, gry dydaktyczne, pytania i odpowiedzi);
- przygotowywania prezentacji, gazetek, albumów itp.

Kryteria oceniania

Muzyka jako przedmiot artystyczny wymaga specyficznego podejścia do sprawdzania i oceniania osiągnięć ucznia. Ocena proponowana przez nauczyciela powinna przede wszystkim motywować młodego człowieka do nauki i działań muzycznych.

Przy ewaluacji trzeba uwzględnić różne formy aktywności ucznia (odtworzenie, muzykowanie, tworzenie), przy czym nie należy oceniać jego zdolności, a jedynie jego postępy i zaangażowanie oraz włożoną przez niego pracę. Ważna jest również informacyjna funkcja oceny. Powinna ona bowiem zaznajamiać ucznia (oraz osoby zainteresowane, np. jego rodziców bądź opiekunów) z postępami, jakich dokonał w danym okresie.

Ocenie powinny podlegać:

1) umiejętności w zakresie:

śpiewania;

grania na instrumentach;

tworzenia muzyki;

ruchu przy muzyce;

formułowania wypowiedzi o muzyce, np. na temat wysłuchanych utworów;

2) wiedza muzyczna dotycząca:

zagadnień teoretycznych (znajomość podstawowych terminów muzycznych i umiejętne ich stosowanie w wypowiedziach o muzyce);

biografii i twórczości kompozytorów;

aparatu wykonawczego muzyki wokalne i instrumentalnej (soliści, zespoły, chóry, orkiestry);

zagadnień z zakresu szeroko pojętej kultury muzycznej;

3) postępy, zaangażowanie w działania muzyczne, w tym:

aktywność na lekcjach wynikająca z zainteresowania przedmiotem;

umiejętność pracy w grupie (współpraca i wzajemna pomoc);

prezentacja dokonań;

kreatywność.

Poniżej zaprezentowane zostały kryteria oceniania skorelowane ze stopniami szkolnymi.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;

zdobywa dodatkową wiedzę dzięki wykorzystaniu różnych źródeł informacji;

na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany, inicjuje różnorodne działania i projekty;

- wybija się wiedzą, aktywnie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych (koncertuje, jest uczestnikiem chóru, zespołu muzycznego itp.),
- reprezentuje szkołę podczas konkursów, festiwali muzycznych i osiąga w nich sukcesy,
- bierze aktywny udział w życiu artystycznym i kulturalnym szkoły i społeczności lokalnej,

potrafi zagrać melodie zamieszczone w podręczniku oraz inne proste utwory na flecie, dzwonkach, keyboardzie;

umie zaśpiewać *a capella* i z akompaniamentem piosenki z podręcznika oraz z innych źródeł;

opanował umiejętność łączenia wiedzy z zakresu muzyki z wiadomościami z innych przedmiotów;

potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy muzyczne;

zawsze jest przygotowany do lekcji, odrabia zadane prace domowe;

jest wzorowym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;

korzysta z różnych źródeł informacji;

na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany;

potrafi zagrać większość melodii zamieszczonych w podręczniku na flecie i dzwonkach;

umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek z podręcznika;

odrabia prace domowe;

jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;

korzysta z różnych źródeł informacji;

potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie lub dzwonkach;

śpiewa poprawnie pod względem muzycznym pieśni jednogłosowe z akompaniamentem;

na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany;

odrabia prace domowe;

jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
wyjaśnia najważniejsze zagadnienia muzyczne z pomocą nauczyciela;
potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie lub dzwonkach;
śpiewa z akompaniamentem niektóre piosenki zamieszczone w podręczniku;
z reguły odrabia prace domowe;
zazwyczaj ze skupieniem słucha koncertów muzycznych.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
wykonuje proste ćwiczenia muzyczne z pomocą nauczyciela;
potrafi zagrać na instrumencie melodycznym gamę i najprostsze utwory zamieszczone w podręczniku;
śpiewa z akompaniamentem najprostsze piosenki z podręcznika;
odrabia proste prace domowe;
nie przeszkadza innym słuchaczom podczas koncertów muzycznych.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który:

nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania (co uniemożliwia dalsze kształcenie);
nie wykonuje prostych ćwiczeń nawet z pomocą nauczyciela;
nie podejmuje prób zagrania melodii na instrumencie melodycznym;
odmawia wykonania jakiejkolwiek piosenki;
jest pasywny, nie uważa na lekcjach;

nie odrabia prac domowych;

nie wykazuje chęci, aby nauczyć się czegokolwiek, nadrobić braki, poprawić oceny.

Uwaga! Ocena niedostateczna nie może wynikać z braku predyspozycji lub uzdolnień ucznia. Należy ją traktować wyłącznie jako reakcję na postawę ucznia wyrażającego niechęć do przedmiotu i do pracy na lekcjach oraz wykazującego brak zaangażowania mimo szeregu prób aktywizacji podejmowanych przez nauczyciela.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE WYCHOWANIE FIZYCZNE SP64

Klasa IV

- Kontrolujemy i oceniamy następujące obszary aktywności ucznia:
 1. Postawę ucznia i jego kompetencje społeczne;
 2. Systematyczny udział i aktywność w trakcie zajęć;
 3. Sprawność fizyczną (I i II semestr)
 - Szybkość (bieg w miejscu przez 10 sek.)
 - Skoczność (skok w dal obunóż)
 - Siła ramion (zwis na drążku)
 - Gibkość (skłon w przód)
 - Siła mm. brzucha (deska na przedramionach)
 - Wytrzymałość (test Coopera połączony z pomiarem tętna)
 4. Umiejętności ruchowe:
 - I semestr:
 - Gimnastyka:
 - Przewrót w przód z przysiadu do przysiadu.
 - Skok rozkroczny przez kozła.
 - Piłka koszykowa:
 - Kozłowanie po kopercie.
 - Lekkoatletyka:

- Bieg na 60 metrów.
- II semestr:
 - Gimnastyka:
 - Przewrót w tył z przysiadu do przysiadu.
 - Tor równoważny.
 - Lekkoatletyka:
 - Bieg na 200 metrów.
 - Rzut piłeczką palantową.

5. Wiadomości:

- Uczeń zna tematykę związaną z edukacją zdrowotną (I i II semestr):
 - Staramy się zdrowo odżywiać.
 - Uczymy się planować czas wolny.
 - Staramy się dbać o bezpieczeństwo własne i innych.
 - Rozpoznajemy nałogi w naszym otoczeniu.

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z RELIGII W KL. 4 - 8

Ocenie podlegają:

1. Ilość i jakość prezentowanych wiadomości,
2. Pisemne prace kontrolne na danym poziomie edukacyjnym (szczególnie w klasach 4 – 8).
3. Odpowiedzi ustne,
4. Wypowiedzi w trakcie lekcji,
5. Zadania domowe,
6. Znajomość zagadnień podstawowych prawd wiary,
7. Zadania wykonane w kartach pracy lub zeszytach,
8. Umiejętność korzystania z Pisma Świętego i inne umiejętności wymagane na danym poziomie edukacyjnym (modlitwa, pieśń itp.),
9. Inne możliwości wskazujące na potrzebę wartościowania – pilność i sumienność itp.

Ocena CELUJĄCA

- Uczeń opanował wymagania w 100%-95% określonych programem nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym w danym roku szkolnym,
- Zna podstawy katechizmu w zależności od poziomu edukacyjnego,

- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- Angażuje się w zajęcia pozalekcyjne (Schola, posługa ministrancka, działalność we wspólnotach parafialnych, czytanie lub śpiew w czasie Mszy św. i nabożeństw itp.), wykonuje gazetki dydaktyczne, montaż sceniczne np. Jasełka – działania w ramach zadań dodatkowych,
- Uczestniczy konkursach szkolnych i międzyszkolnych,
- Prowadzi zeszyt lub karty pracy systematycznie,
- Zadania pisemne wykonywane są na wysokim poziomie merytorycznym,
- Uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji, wzorcowo pracuje w zespole,
- Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę celującą np. wiedza religijna ponad program nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym.

Ocena BARDZO DOBRA

- Uczeń opanował wymagania z wiadomości i umiejętności w 94% - 85% , które są określone programem nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym w danym roku szkolnym,
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce,
- Przyswoił wiadomości katechizmowe w zależności od poziomu edukacyjnego,

- Aktywnie uczestniczy w zajęciach i niektórych konkursach szkolnych,
- Wzorowo prowadzi zeszyt lub karty pracy,
- Samodzielnie wykonuje zadania na lekcji na bardzo dobrym poziomie,
- Zna podstawowe zagadnienia z Pisma Świętego,
- Odrabia prace domowe na wysokim poziomie.

Ocena DOBRA

- Uczeń opanował wymagania z wiedzy i umiejętności w 84%- 70% określone programem nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym w danym roku szkolnym,
- Zna podstawy katechizmu w zależności od poziomu edukacyjnego,
- Definiuje pojęcia, potrafi opowiadać wydarzenia opisane w Piśmie Świętym i związane z rokiem liturgicznym w zależności od poziomu edukacyjnego na danym poziomie edukacyjnym,
- Prowadzi zeszyt lub karty pracy w sposób prawidłowy,
- Zadania wykonuje na poziomie dobrym,
- Uczeń zgłasza się na lekcjach, pracuje w grupie, poprawnie posługuje się terminologią z zakresu religii.

- spełnia wymagania określone przy ocenie dobrej i wykazuje się dodatkowymi wiadomościami i umiejętnościami poniżej wymagań na ocenę bardzo dobrą.

Ocena DOSTATECZNA

- Uczeń posiada wiedzę i umiejętności w 69%-50% określonych w programie nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym w danym roku szkolnym na poziomie podstawowym,
- Zna podstawowe prawdy wiary w zależności od poziomu edukacyjnego,
- Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska obowiązujące na danym poziomie edukacyjnym z pomocą nauczyciela,
- Uczeń nie przejawia własnej aktywności na lekcjach,
- Nie prowadzi systematycznie zeszytu,
- Na słabym poziomie wykonuje zadania.
- spełnia wymagania określone przy ocenie dobrej i wykazuje się dodatkowymi wiadomościami i umiejętnościami poniżej wymagań na ocenę dobrą.

Ocena DOPUSZCZAJĄCA

- Uczeń opanował wiadomości na poziomie 49% - 35% , które są przedstawione na poziomie podstawowym w programie nauczania religii na danym poziomie edukacyjnym w danym roku szkolnym,
- Słabo potrafi wykazać się wiedzą religijną nawet przy pomocy nauczyciela,
- Cechuje się brakiem podstawowej umiejętności wyjaśniania podstawowych zjawisk na danym poziomie edukacyjnym,
- Zeszyt lub karty pracy prowadzi niesystematycznie i nieestetycznie,
- Wykonuje zadania na słabym poziomie na danym poziomie edukacyjnym.
- spełnia wymagania określone przy ocenie dobrej i wykazuje się dodatkowymi wiadomościami i umiejętnościami poniżej wymagań na ocenę dostateczną.

Ocena NIEDOSTATECZNA

- Uczeń nie opanował wymagań (powyżej 34%) w zakresie oceny dopuszczającej,
- Nie wykazuje woli poprawy oceny.

USTALENIA KOŃCOWE

1.Oceny są jawne dla ucznia i rodziców (opiekunów prawnych),

2. Każdy uczeń ma prawo do poprawy ocen cząstkowych według zasad ustalonych przez nauczyciela,
3. Uczeń powinien każde nieprzygotowanie zgłosić przed lekcją (dopuszczalna ilość – dwa razy w semestrze),
4. Aktywność na lekcji, np. częste zgłaszanie się, udzielanie poprawnych wypowiedzi, aktywna praca w grupach i indywidualna może być oceniana oceną cząstkową bardzo dobrą i celującą (trzy plusy – ocena bardzo dobra, dwa plusy – ocena dobra, stawiana na życzenie ucznia),
5. Uczeń zapoznawany jest z przedmiotowymi zasadami oceniania na początku roku szkolnego przez nauczyciela,
6. Nauczyciel bierze pod uwagę zalecenia poradni psychologiczno – pedagogicznej przy ocenianiu wiedzy i umiejętności ucznia.

Oceny wyrażone w stopniach dzielą się na:

- α) cząstkowe zgodnie ze skalą zamieszczoną w PZO i zapisem w Statucie Szkoły określają poziom opanowania wiadomości i umiejętności ucznia ze zrealizowanej części materiału programowego na danym poziomie edukacyjnym, czyli w danej klasie,
- β) oceny kształtujące: uczeń otrzymuje informację zwrotną od nauczyciela,
- χ) oceny podsumowujące: półroczne i końcowa (roczna) stanowią wyznacznik umiejętności i wiedzy przedmiotowej ucznia, wynikają z ocen cząstkowych zdobytych w danym semestrze.

Wymagania przedmiotowe – etyka

Uczeń na ocenę celującą :

- swobodnie porusza się w świecie wartości , potrafi je nazwać i podać przykłady
- wie , czym jest etyka i jakie miejsce zajmuje w świecie nauki
- przedstawia własne stanowisko wobec wybranych kwestii etycznych
- rozumie pojęcie moralności i norm moralnych i potrafi podać przykłady tych norm
- rozróżnia dobro od zła , dobro moralne (pozamoralne) od zła moralnego(pozamoralnego)
- zna i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych
- objaśnia , czym jest tolerancja , dobro wspólne, praworządność
- podaje przykłady postaw obywatelskich i patriotycznych
- rozpoznaje i nazywa wybrane emocje i uczucia
- nazywa cechy osobowości człowieka , wady i zalety
- okazuje szacunek innym osobom , szanuje przyrodę i zwierzęta
- ocenia bohaterów literackich
- buduje swoje wypowiedzi ustne i pisemne poprawne pod względem stylistycznym i językowym
- zawsze jest przygotowany do lekcji , odrabia zadania domowe
- zawsze jest aktywny na lekcjach , zabiera głos w dyskusji
- jest koleżeński , pracuje w grupie
- z większości sprawdzianów otrzymuje szóstkę lub piątkę
- wykonuje zadania dodatkowe lub z własnej inicjatywy przygotowuje prezentacje , referaty itp...

Uczeń na ocenę bardzo dobrą :

- rozpoznaje wartości , potrafi je nazwać i podać przykłady
- objaśnia , czym jest etyka

- potrafi przedstawić własne stanowisko , podać argumenty
- wie , co to są normy moralne , podaje przykłady norm
- rozróżnia emocje i uczucia
- rozróżnia dobro od zła
- posługuje się pojęciami z dziedziny etyki
- objaśnia , czym jest tolerancja , dobro wspólne, praworządność
- podaje przykłady postaw obywatelskich i patriotycznych
- rozpoznaje i nazywa wybrane emocje i uczucia
- rozróżnia wady i zalety
- okazuje szacunek innym osobom , szanuje przyrodę i zwierzęta
- ocenia bohaterów literackich
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się poprawnym językiem
- jest aktywny na lekcjach , zabiera głos w dyskusji
- zazwyczaj jest przygotowany do lekcji, odrabia zadania domowe
- pracuje w grupie
- z większości sprawdzianów otrzymuje piątki

Uczeń na ocenę dobrą :

- rozróżnia wartości i z pomocą nauczyciela potrafi podać przykłady
- posiada niewielkie braki w dziedzinie pojęć etycznych
- rozumie pojęcie moralności i norm moralnych , z pomocą nauczyciela podaje przykłady
- wie , co to są postawy obywatelskie i patriotyczne
- rozumie pojęcia tolerancji , uczciwości , dobra wspólnego , praworządności
- zazwyczaj potrafi przedstawić własne stanowisko
- rozróżnia dobro od zła
- nazywa wady i zalety

- okazuje szacunek innym osobom , szanuje przyrodę i zwierzęta
- zazwyczaj stara się uczestniczyć w lekcji
- potrafi zbudować poprawną wypowiedź na zadany temat
- jest koleżeński , pracuje w grupie
- zazwyczaj odrabia zadania domowe
- z większości sprawdzianów otrzymuje czwórki

Uczeń na ocenę dostateczną:

- opanował najważniejsze pojęcia etyczne i potrafi rozwiązać proste zadania
- rozumie , co to są normy moralne i z pomocą nauczyciela potrafi podać przykłady
- potrafi rozróżniać emocje i uczucia
- rozróżnia dobro od zła
- jest tolerancyjny
- ma problemy z zajęciem własnego stanowiska , w omawianych kwestiach często zachowuje bierną postawę
- buduje proste wypowiedzi
- rzadko bierze udział w dyskusji na lekcjach
- nie zawsze jest przygotowany do lekcji , zdarza mu się nie odrobić zadania domowego
- z większości sprawdzianów otrzymuje trójki

Uczeń na ocenę dopuszczającą :

- słabo opanował zagadnienia objęte podstawą programową
- ma problemy z posługiwaniem się pojęciami etycznymi
- słabo rozróżnia wartości i normy moralne
- wykazuje małą aktywność na lekcjach ,nie zabiera głosu w dyskusji
- buduje wypowiedzi z pomocą nauczyciela
- niechętnie odpowiada na zadane pytania

- potrzebuje pomocy nauczyciela w wykonaniu większości zadań
- problem sprawia mu zajęcie własnego stanowiska w danej kwestii
- nie pracuje systematycznie
- często nie odrabia zadań domowych
- z większości sprawdzianów otrzymuje dwójki

Uczeń na ocenę niedostateczną :

- nie opanował zagadnień związanych z podstawą programową
- nie posługuje się pojęciami etycznymi
- nie potrafi wykonać prostych zadań na lekcji
- nie uczestniczy w dyskusji na lekcji
- nie potrafi zająć własnego stanowiska
- nie pracuje w grupie
- nie przygotowuje się do zajęć
- nie odrabia zadań domowych
- z większości prac otrzymał jedynki